

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W POZNANIU**

Poznań, 24 kwietnia 2023 roku

UNP: 3001-23-059791

Znak sprawy: 3001-IWW1.0921.1.2023

Pani

Joanna Ciosek

Naczelnik

Urzędu Skarbowego w Złotowie

Al. Piasta 25

77-400 Złotów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE	
Sporządzone na podstawie art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224).	
Nazwa i adres kontrolowanego urzędu	
3036 Urząd Skarbowy w Złotowie Al. Piasta 25, 77-400 Złotów	
Naczelnik kontrolowanego urzędu	
Pani Joanna Ciosek	
Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli	
Nr 1/2023 z 27 stycznia 2023 r. wydane przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.	
Wpis do książki kontroli	
Kontrola w trybie zwykłym wpisana pod pozycją nr 1/2023.	
Koordynator kontroli – imię, nazwisko i stanowisko służbowe/stopień służbowy	
–	
Kontrolerzy – imię, nazwisko i stanowisko służbowe/stopień służbowy	
1.	Karolina Stróżyk – główny ekspert skarbowy
Data rozpoczęcia czynności kontrolnych	2 lutego 2023 r.

Data zakończenia czynności kontrolnych	31 marca 2023 r.
Zakres kontroli	
Przedmiot kontroli	Prawidłowość korzystania z systemów informatycznych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Badaniem mogły zostać objęte również zdarzenia i dokumenty wcześniejsze lub późniejsze, gdy miały związek z przedmiotem kontroli.
Kontrolowany obszar działalności	
Bezpieczeństwo i ochrona informacji.	
Cel kontroli	
Sprawdzenie, czy pracownicy Urzędu Skarbowego w Złotowie wykorzystywali informacje (w tym dane osobowe) pozyskane z systemów informatycznych do realizacji zadań służbowych.	
Ocena skontrolowanej działalności	
<p>Pozytywna z nieprawidłowościami.</p> <p>Oceny dokonano na podstawie próby kontrolnej, z uwzględnieniem przyjętych kryteriów kontroli, informacji udostępnionych przez właściciela biznesowego systemów informatycznych tj. Departamentu Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów oraz w oparciu o udzielone wyjaśnienia, okazaną dokumentację i dane z systemów informatycznych.</p> <p>Pracownicy byli właściwie przygotowani do korzystania z systemów informatycznych tj. zostali przeszkoleni w zakresie RODO (Unijne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) oraz bezpieczeństwa teleinformatycznego, zapoznali się z Polityką Ochrony Danych Osobowych resortu finansów, posiadali aktualne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych. Jeden pracownik nie odbył powtórnie szkolenia – bezpieczeństwo teleinformatyczne - do czego był zobowiązany. Jeszcze w toku prowadzonej kontroli zakończył przedmiotowe szkolenie na platformie Atena2.</p> <p>Poprawy wymagają kwestie nadawania i monitorowania aktualności nadanych uprawnień do systemów informatycznych. Stwierdzone uchybienia wskazują na niedostateczny nadzór w tym zakresie i mogą świadczyć o możliwości zaistnienia naruszenia bezpieczeństwa informacji.</p> <p>Negatywnie natomiast oceniono zagadnienie delegowania uprawnień w Urzędzie Skarbowym w Złotowie tj. udzielanie, ewidencjonowanie i monitorowanie aktualności upoważnień/pełnomocnictw do realizowania określonych czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie. Jest to obszar, w którym nieprawidłowości można wyeliminować poprzez zmianę organizacji pracy i zwiększenie nadzoru. W badanej jednostce sposób prowadzenia dokumentacji nie daje gwarancji aktualności posiadanych przez pracowników upoważnień w konkretnym czasookresie. Wskazuje na to zarówno nierzetelnie prowadzony rejestr upoważnień (powielenia numerów upoważnień oraz UNP w stosunku do dwóch upoważnień udzielonych dwóm różnym pracownikom), jak też upoważnienie z podstawą prawną, która weszła w życie już po dacie wydania upoważnienia. Wadliwie</p>	

prowadzony rejestr upoważnień może być podważony i może wpływać np. na trwałość orzeczeń wydanych przez niewłaściwie umocowanego pracownika.

W toku kontroli dokonano oceny prawidłowości wykorzystania systemów informatycznych. Pozytywnie oceniono wykorzystanie systemów SSP i SeRCe, odpowiednio 98% i 94% przypadków przeglądania danych w tych systemach znalazło odzwierciedlenie w realizowanych czynnościach służbowych.

W zakresie przeglądania danych podmiotów w aplikacji PoltaxPlus stwierdzono ogółem, że 80% przypadków przeglądania danych znalazło odzwierciedlenie w realizowanych czynnościach służbowych. Natomiast 20% przypadków przeglądania podmiotów w PoltaxPlus kontrolowana jednostka nie udokumentowała (nie wykazała) takiego związku, co stanowi nieprawidłowość. W ramach bieżącej pracy w systemie PoltaxPlus mogą zdarzać się odstępstwa od pełnej rozliczalności, ale powinny one stanowić niewielki odsetek przypadków przeglądania podmiotów. W kontrolowanej jednostce u co piątego przeglądanego podmiotu nie wykazano związku z realizowanymi czynnościami służbowymi, co oceniono negatywnie. Stanowi to potencjalny incydent bezpieczeństwa informacji.

Negatywnie oceniono fakt przeglądania danych osobowych pracownika Urzędu Skarbowego w Złotowie w systemie PoltaxPlus przez pracownika A.D. (nieuprawnione zapoznanie się z danymi osobowymi stanowi nieprawidłowość).

Jako nieprawidłowość zakwalifikowano również przypadek przeglądania danych męża i ojca współpracownicy osoby przeglądającej (na jej prośbę). Mimo, że obie pracownice potwierdziły fakt przeglądania, to stwierdzono, że realizowało ono cel prywatny, a nie służbowy.

W badanych sprawach zwraca uwagę brak właściwego dokumentowania przeglądania danych podmiotów w systemach informatycznych, szczególnie w sytuacji, gdy przeglądanie nie dotyczy podmiotów, w stosunku do których prowadzone są czynności służbowe w komórce organizacyjnej (konkretne sprawy). Systemy zewnętrzne (m.in. SeRCe, SSP) są szczególnie obciążone ryzykiem, w tych sprawach każdy przypadek przeglądania musi zostać udokumentowany. Brak dokumentowania takich zdarzeń oceniono jako uchybienie.

W kontrolowanej jednostce były prowadzone kontrole funkcjonalne dotyczące nadawanych uprawnień do systemów informatycznych podległym pracownikom, jednak realizowano je wadliwie. Należy zauważyć, że kwestie nadzorowania przez bezpośrednich przełożonych uprawnień do systemów informatycznych stanowiły w 2022 r. priorytet kierownictwa Izby, do uwzględnienia w ramach wykonywania czynności kontroli funkcjonalnej. Stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in. niewystarczającego opisu ustaleń faktycznych, nieobjęcia kontrolą wszystkich podległych pracowników, braku wskazywania na podstawie jakich konkretnie danych przeprowadzono kontrolę, nieewidencjonowania przeprowadzonych kontroli funkcjonalnych. Pozytywnie natomiast należy ocenić terminowość realizacji kontroli funkcjonalnych w zakresie weryfikacji uprawnień do systemów informatycznych. Kontrole realizowano na koniec półrocza i ten okres objęty był weryfikacją.

Powyższe uzasadnia ocenę działalności Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie w zakresie prawidłowości korzystania z systemów informatycznych – pozytywną z nieprawidłowościami.

I. Organizacja pracy urzędu w zakresie korzystania z systemów informatycznych

W Urzędzie Skarbowym w Złotowie w kontrolowanym okresie strukturę organizacyjną, zakres zadań komórek organizacyjnych, zasady organizacji pracy, zakres nadzoru sprawowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego i Zastępcy, zakres stałych uprawnień i zakres upoważnień określały:

- Regulamin Organizacyjny¹ Urzędu Skarbowego w Złotowie stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 152/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Skarbowemu w Złotowie (do 1 listopada 2022 r.),
- Regulamin Organizacyjny Urzędu Skarbowego w Złotowie stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 179/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 21 października 2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Skarbowemu w Złotowie (od 1 listopada 2022 r.).

Nadzór nad realizacją zadań sprawowali²:

- Naczelnik Urzędu pani Joanna Ciosek,
- Zastępca Naczelnika pani Anna Judycka.

Według Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Złotowie do zadań wszystkich komórek należy m.in. wykonywanie zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, przestrzeganie zasad bezpiecznego przetwarzania informacji oraz ochrona informacji prawnie chronionych.

Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego w zakresie powierzonych spraw czuwa nad przestrzeganiem dyscypliny pracy oraz tajemnicy państwowej, służbowej, skarbowej (...). Kierownicy komórek organizacyjnych:

- nadzorują bezpośrednio i ponoszą odpowiedzialność za realizację zadań wynikających z Regulaminu w stosunku do podległych im pracowników,
- przestrzegają obowiązujących przepisów w zakresie tajemnicy służbowej, skarbowej, ochrony danych osobowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, a także nadzorują w tym zakresie pracowników.

Do zakresu odpowiedzialności pracowników należy m.in. przestrzeganie przepisów tajemnicy służbowej, skarbowej oraz związanych z ochroną danych osobowych.

¹ Zarządzenie zmienione zarządzeniem Nr 38/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 24 lutego 2022 r. **4/41**

² W czasie jednoczesnej nieobecności Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie i Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie do podpisywania pism zastrzeżonych do kompetencji NUS upoważniona została pani L.B. kierownik Działu Rachunkowości.

Badaniem w toku niniejszej kontroli objęto Kierownika i pracowników Referatu Egzekucji Administracyjnej (dalej także: SEE) – Pion Poboru i Egzekucji oraz Kierownika i pracowników Działu Postępowania Podatkowego i Kontroli Podatkowej (dalej także: SPO) – Pion Kontroli i Orzecznictwa. Obowiązki kierownika komórki SEE pełniła w kontrolowanym okresie pani K.J., którą podczas nieobecności, zastępowała pani A.F.³ Komórką SPO kierowała w kontrolowanym okresie pani E.S.-C., którą podczas nieobecności zastępowała pani N.W.⁴

W kontrolowanym okresie bezpośredni nadzór nad Pionem Poboru i Egzekucji sprawowała Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie Joanna Ciosek, a bezpośredni nadzór nad Pionem Kontroli i Orzecznictwa sprawowała Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Anna Judycka .

Zadania w Referacie Egzekucji Administracyjnej realizowało w kontrolowanym okresie 8 pracowników (łącznie z kierownikiem komórki SEE), z tego 1 pracownik zatrudniony był do 16 grudnia 2022 r. W Dziale Postępowania Podatkowego i Kontroli Podatkowej zadania realizowało w kontrolowanym okresie 11 osób (łącznie z kierownikiem komórki SPO), z tego 1 osoba do 30 września 2022 r., a 1 osoba zatrudniona została na zastępstwo od 14 listopada 2022 r.

W ramach kontroli badanie przeprowadzono na próbie 8 pracowników, po 4 z komórek SEE i SPO tj. M.C. (SEE), A.D. (SEE), K.J. (SEE), M.R. (SEE), Ł.J. (SPO), I.M. (SPO), E.S.-C. (SPO) i N.W. (SPO).

Obowiązkowe szkolenia

Ustaleń dokonano na podstawie informacji przekazanych z Wydziału Personalnego Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

Badani pracownicy ukończyli szkolenia z zakresu:

- RODO Unijne rozporządzenie o ochronie danych osobowych,
- Bezpieczeństwo teleinformatyczne – szkolenie dla pracowników resortu finansów,

dostępne na platformie e-learningowej Atena2.

Kierownik komórki SPO E.S.-C. w 2022 r. nie uaktualniła, tj. nie odbyła ponownego szkolenia w zakresie bezpieczeństwa teleinformatycznego na platformie Atena2, do czego była zobowiązana w związku z pismem⁵ Departamentu Bezpieczeństwa i Ochrony Informacji Ministerstwa Finansów.

Zakres szkolenia obejmował zapoznanie z obowiązującymi w resorcie finansów procedurami i standardami z zakresu bezpieczeństwa teleinformatycznego m.in. z zasadami ochrony informacji przetwarzanych w systemach teleinformatycznych, zasadami bezpiecznego korzystania z systemów teleinformatycznych, zasadami reagowania na zagrożenia oraz

³ Pracownik A.F. posiadała upoważnienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie w tym zakresie.

⁴ Pracownik N.W. posiadała upoważnienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie w tym zakresie.

⁵ Pismo z 31 marca 2022 r. znak sprawy DB1.0125.4.2022 przekazane m.in. do Urzędu Skarbowego w Złotowie 25 kwietnia 2022 r. (pierwotnie wskazano termin na ukończenie przedmiotowego szkolenia do końca czerwca 2022 r., termin ten następnie przedłużono do sierpnia 2022 r.).

incydenty bezpieczeństwa związanymi z informacjami przetwarzanymi w systemach teleinformatycznych.

Ze złożonego 13 marca 2023 r. wyjaśnienia wynika, że kierownik nie odbyła szkolenia w wymaganym terminie ze względu na długotrwałą nieobecność w pracy. Według udzielonych wyjaśnień, po powrocie kierownika szkolenie było na Atenie2 czasowo niedostępne⁶.

Po powrocie z absencji Zastępcy Naczelnika, Kierownik został poproszony o odbycie szkolenia w tym systemie. Po ponownej dostępności szkolenia w Atenie2 fakt konieczności odbycia szkolenia na skutek upływu czasu i ilości innych zadań do wykonania został przeoczony. Według złożonych wyjaśnień kierownik SPO odbyła już wymagane szkolenie w systemie Atena2.⁷

Opóźnienie w przeprowadzeniu obowiązkowego szkolenia na platformie Atena2 w zakresie bezpieczeństwa teleinformatycznego stanowi uchybienie.

[dowód: akta kontroli poz. 20, str. 7 – 8]

Zapoznanie pracowników z Polityką Ochrony Danych Osobowych

W związku z wejściem w życie w 2021 r. Zarządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Ochrony Danych Osobowych, pracownicy zobowiązani zostali do zapoznania się z zasadami określonymi w wyżej wymienionej Polityce.

Na piśmie, w okresie od 18 stycznia 2021 r. do 25 stycznia 2021 r., zapoznanie się z Polityką potwierdziło 8 badanych pracowników.

Plany pracy

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie określił cele do osiągnięcia wraz z wartościami do osiągnięcia w ramach tych celów w Planie pracy Urzędu Skarbowego w Złotowie na rok 2022 (dokument podpisany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie 4 lutego 2022 r.). W trakcie roku sporządzono korekty planu pracy⁸ w związku ze zmianą wartości planowanej miernika stopnia realizacji celu.

Nie stwierdzono ujęcia w Planie pracy na 2022 rok, celów związanych z zakresem prowadzonej kontroli.

Sprawozdanie z realizacji planu pracy Urzędu Skarbowego w Złotowie na 31 grudnia 2022 r. podpisała 16 stycznia 2023 r. Naczelnik Urzędu Joanna Ciosek.

⁶ Według informacji z Wydziału Personalnego IPP udzielonych przez głównego specjalistę S.D. nie było przerw w dostępie do przedmiotowego szkolenia na platformie Atena2 (szkolenie z bezpieczeństwa teleinformatycznego było i jest dostępne na ww. platformie).

⁷ Potwierdzono w komórce IPP IAS w Poznaniu z głównym specjalistą S.D. (szkolenie i zaświadczenie z 3 marca 2023 r.).

⁸ 7 korekt planu pracy, ostatnia z 29 grudnia 2022 r.

Upoważnienie do przetwarzania danych osobowych

Wszyscy badani pracownicy posiadali w kontrolowanym okresie aktualne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych i podpisali stosowne oświadczenie dot. ochrony danych osobowych.

Koordinator do spraw ochrony danych osobowych

W Urzędzie Skarbowym w Złotowie koordynatorem do spraw ochrony danych osobowych jest osoba wchodząca w skład Zespołu Inspektora Ochrony Danych w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu. Decyzją nr 21/2022 Dyrektora Izby Administracji w Poznaniu z dnia 10 maja 2022 r. koordynatorem został wyznaczony pan J.J. Jako osoba zastępująca koordynatora został wyznaczony pan R.G.

Sprawozdanie z przeglądu ochrony danych osobowych

Kontrola z przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych została przeprowadzona z Referatem Bezpieczeństwa i Ochrony Informacji w dniu 14 listopada 2018 r. Podczas przeglądu stwierdzono jedną nieprawidłowość polegającą na braku upoważnień do przetwarzania danych osobowych w zbiorach prowadzonych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, które nie były wystawiane dla stażystów i praktykantów.⁹

Uprawnienia do systemów informatycznych

Badanie przeprowadzono na podstawie udostępnionych przez Urząd Skarbowy w Złotowie raportach „Wykaz uprawnień użytkownika w aplikacjach” z programu Qasystent oraz raportu 10 – Raport o uprawnieniach i rolach użytkownika z Centralnego Systemu Zarządzania Uprawnieniami i Uwierzytelniania Użytkowników (CSU).

Uprawnienia do systemów informatycznych PoltaxPlus, PoltaxPlus2B w Urzędzie Skarbowym w Złotowie nadawane są z wykorzystaniem CSU – Centralnego Systemu Zarządzania Uprawnieniami i Uwierzytelniania Użytkowników. W kontrolowanym okresie nadawanie uprawnień dokonywane było w oparciu o koncepcję tzw. ról stanowiskowych (RS).

W zakresie pozostałych uprawnień do realizacji procesu zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych wykorzystywany był system Qasystent¹⁰.

W kontrolowanym okresie objęci badaniem kierownicy i pracownicy Referatu Egzekucji Administracyjnej oraz Działu Postępowania Podatkowego i Kontroli Podatkowej posiadali dostęp do systemu PoltaxPlus Urzędu Skarbowego w Złotowie. Wszyscy pracownicy Referatu Egzekucji Administracyjnej posiadali dostęp do podsystemu EGAPOLTAX. Pracownicy posiadali także (w różnym zakresie) dostępy do innych systemów wykorzystywanych w pracy komórek SEE i SPO m.in. WRO-System, Biblioteka Akt, SZD - System Zarządzania Dokumentami, EUREKA – System Informacji Celno-Skarbowej, SSP – Scentralizowany System Poboru, WIS – Wiążąca

⁹ Na podstawie informacji przekazanych z komórki IWD Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu pismem znak 3001-IWD.0141.25.2023 z 14 lutego 2023 r. 7/41

¹⁰ Zarządzenie Nr 127/2018 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 28 września 2018 r. w sprawie wykorzystania systemu Qasystent do realizacji procesu zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych funkcjonujących w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu i podległych urzędach, zmienione Zarządzeniem Nr 58/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 27 maja 2019 r.

Informacja Stawkowa, Qasystent, BPS – Baza Podmiotów Szczególnych, ZISAR PLUS, KARTA 2. OGNIVO.

Przeprowadzono szczegółową analizę nadanych uprawnień na próbie 8 pracowników, która wykazała:

1. Posiadanie uprawnień niezgodnych z realizowanymi zadaniami:

- A. Pracownik M.C. (SEE) miała nadane uprawnienie w SSP – Scentralizowany System Poboru tj. SSP.US.OB.WD (złożono wniosek o odebranie uprawnień). Posiadanie uprawnień niezgodnych z realizowanymi czynnościami służbowymi było niezgodne z zasadą przywilejów koniecznych i stanowi uchybienie.
- B. Pracownik K.J. pełniący w kontrolowanym okresie obowiązki kierownika Referatu Egzekucji Administracyjnej (SEE) posiadała uprawnienia do następujących systemów:
 - a) CEIDG-CRP-KEP – obsługa CRP KEP,
 - b) e-DEKLARACJE – UPOW_PRAC – obsługujący dokumenty ZAW-E1/ZAW-E2, Zaświadczenia/Odmowy,
 - c) e-moje-raporty – w zakresie uprawnienia „rejestracja-pracownik merytoryczny”,
 - d) e-ORUS – CZSPRAC – czynności sprawdzające MF – pracownik, EDEKKIER – SPED e-Deklaracje – kierownik, REJKIER – rejestracja – kierownik,
 - e) EWIDENCJE US: 03 Zasw D – moduł „Zaświadczenia” – dostęp do modułu, 03 Zasw Z – moduł „Zaświadczenia” – zmiany, 12 WnInf D – moduł „Wnioski o udz. Inf.” – dostęp do modułu, Czyny zabr D – moduł „Czyny zabronione” – dostęp do modułu, Czyny zabr Z – moduł „Czyny zabronione” – zmiany, WerZal D – moduł „Weryfikacja zaliczek” – dostęp do modułu, WerZal P – moduł „Weryfikacja zaliczek” – pobieranie dokumentów,
 - f) BPS – Baza Podmiotów Szczególnych (BPS-T13-PISANIE, BPS-T20-PISANIE, BPS-T21-PISANIE,
 - g) SeRCe (MODMSCZAGR, PRZEGPESEL, REJAKTYW, REJPODM, REJSPEC, REJZWYCZ),
 - h) SSP - SSP.US._APBP, SSP.US._EAZ, SSP.US._KZ, SSP.US.REJ.RP, SSP.US.REJ.RSJO, SSP.US._RKPA.
 - i) VIES2 – VAT REFUND – PRAC_WN_PL – pracownik weryfikujący polskie wnioski.
 - j) WRO-System moduły: ANALIZY, ARKA Raporty, Ocena Podatnika VAT, Ocena Ryzyka Rejestracji, Raporty, SKORP, Transakcje, Zwroty VAT.
 - k) ZISAR II (ZISAR PLUS) – AnInf, AnRyz, DeclInf, DecKontr, DecWIR, DyspAn, DyspInf, ImpRapCS, PLAN – Planista, ProwCS, RejInf, UzytkKontr-lok, UzytkInf-lok, WyszukLokSO-an, WyszukLokSO-inf, WyszukLok-kon, ZlecAR.

Ze złożonego 13 marca 2023 r. przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie wyjaśnienia, wynika, że pani K.J. od 1 czerwca 2022 r. pełni obowiązki kierownika komórki SEE, wcześniej była pracownikiem komórki SKA, do obowiązków której należały czynności związane z rejestracją i identyfikacją podatników. Pani K.J. oprócz obowiązków w nowej komórce pomagała we wdrażaniu pracownika, który zastąpił ją na poprzednim stanowisku i dlatego został jej zachowany tak szeroki zakres uprawnień w systemach. W listopadzie 2022 r. pani K.J. złożyła prośbę o zmianę stanowiska, rezygnując tym samym z pełnienia obowiązków kierownika w komórce SEE. Ostatecznie pani K.J. przestanie pełnić obowiązki kierownika SEE z dniem 1 kwietnia 2023 r. i wówczas zostanie podjęta przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie ostateczna decyzja w zakresie posiadanych uprawnień. W Qasystencie zaktualizowano¹¹ uprawnienia w systemach BPS, CEIDG, SeRCe, VIES2-VAT Refund, ZISAR II, NBE, WRO-System. Do dnia udzielenia odpowiedzi nie zostały nadane/odebrane uprawnienia z wniosku nr 3036-NUS.013.8.2023, a tym samym zablokowana jest możliwość dalszego wnioskowania o zmiany w uprawnieniach dla pani K.J. (załączono wygenerowane wnioski o zmianę uprawnień).

Pracownik K.J. posiada również dostęp do STIR¹².

Ze złożonego 13 marca 2023 r. wyjaśnienia kontrolowanej jednostki wynika, że uprawnienie do STIR zostało nadane pracownikowi, kiedy realizował czynności służbowe w komórce SKA. Po zmianie zakresu utrzymano ten stan po wcześniejszych konsultacjach telefonicznych z pracownikiem IAS w Poznaniu, jak i mając na względzie złożony wniosek pracownika o zmianę stanowiska (przedstawiono do wglądu zakres obowiązków i upoważnień p.o. kierownika).

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień w zakresie uprawnień do systemów informatycznych nadanych pani K.J., stwierdzono, że posiadała ona w kontrolowanym okresie uprawnienia niezgodne z zadaniami realizowanymi w komórce egzekucji administracyjnej. Z udzielonych wyjaśnień wynika, że uprawnienia te pozostawiono w celu wdrożenia pracownika, który zastąpił ją na poprzednim stanowisku. Takie działanie było niewłaściwie. W związku ze zmianą komórki (oraz zmianą zakresu czynności z 1 czerwca 2022 r.) należało niezwłocznie odebrać uprawnienia pani K.J. i nadać je pracownikowi przejmującemu obowiązki. Dodatkowo należy zauważyć, że uprawnienia odebrano w 2023 r., a więc po upływie, co najmniej 7 miesięcy od zatrudnienia w komórce SEE.

Zgodnie z zasadą przywilejów koniecznych – każda osoba posiada prawa dostępu do informacji, ograniczone wyłącznie do tych, które są konieczne do wykonywania powierzonych mu zadań. Pani K.J. realizowała w kontrolowanym okresie zadania

¹¹ Wnioski 3036-NUS.013.6.2023 i 3036-NUS.013.8.2023.

¹² W zakresie: DESZYFROWANIA – uprawnienie do deszyfrowania, PODPISYWANIE – uprawnienie do podpisywania (w tym znakowania czasem), SZYFROWANIA – uprawnienie do szyfrowania, USTAWIEN_REPO_WER – uprawnienia do ustawień połączenia z modułem REPO oraz usługi WER do weryfikacji podpisu, USTAWIEN_DOSTAWCY_KRYPT - uprawnienie do weryfikacji z rozszerzaniem.

kierownika komórki SEE określone zakresem czynności z 1 czerwca 2022 r. Nieodebranie niezwłocznie uprawnień do systemów informatycznych było niezgodne z pkt. 7.2 Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu¹³ i stanowi uchybienie.

- C. Pracownik M.R. (SEE) miała nadane uprawnienia do modułu RAPORTY WRO-System. 7 marca 2023 r. został złożony wniosek o odebranie dostępu do tego modułu w systemach. Posiadanie uprawnień niezgodnych z realizowanymi czynnościami służbowymi stanowiło naruszenie zasady przywilejów koniecznych (uchybienie).
- D. Pracownicy Ł.J. (SPO) i I.M. (SPO) mieli nadane uprawnienia do CEKR tj.:
- PRAC_US – wczytywanie i modyfikacja danych kas rejestrujących i podatników,
 - Wczytywanie – Wczytywanie i modyfikacja danych kas rejestrujących i podatników.

Ze złożonego 13 marca 2023 r. wyjaśnienia, wynika że pracownicy w zakresie CEKR posiadają takie uprawnienia z uwagi na gotowość do wspomagania we wcześniejszym okresie pracowników realizujących obowiązki w zakresie kas rejestrujących. Nie uwzględniono tego wyjaśnienia. Posiadanie uprawnień niezgodnych z realizowanymi czynnościami służbowymi stanowi naruszenie zasady przywilejów koniecznych (uchybienie).

- E. Pracownik E.S.-C. kierownik komórki SPO, we WRO-System ma nadany dostęp do modułu WIERZYTELNOŚCI¹⁴. Dostęp do tego modułu przeznaczony jest wyłącznie dla pracowników komórek egzekucyjnych.¹⁵ Moduł WIERZYTELNOŚCI powinien być wykorzystywany przez pracowników komórki SEE, natomiast pracownicy SPO powinni wykorzystywać moduł TRANSAKCJE.

Ze złożonych 13 marca 2023 r. wyjaśnień wynika, że pracownik posiadał uprawnienia we WRO-System do modułu WIERZYTELNOŚCI, co wynikało z faktu uruchomienia funkcjonalności systemu WRO-System 24 kwietnia 2017 r. Natomiast z dniem 30 listopada 2017 r. został uruchomiony w aplikacji WRO-System moduł TRANSAKCJE, dostęp do modułu WIERZYTELNOŚCI przeznaczony został wyłącznie dla pracowników komórek egzekucyjnych. Na skutek powstałej rozbieżności został wygenerowany dla kierownika wniosek o odebranie uprawnień do modułu WIERZYTELNOŚCI.

¹³ Zarządzenie Nr 12/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia i wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu – załącznik nr 1 Polityka Bezpieczeństwa Informacji – zasady ogólne m.in. zasada przywilejów koniecznych – każda osoba posiada prawa dostępu do informacji, ograniczone wyłącznie do tych, które są konieczne do wykonywania powierzonych mu zadań, oraz zasada wiedzy koniecznej – każda osoba posiada wiedzę o zasobie, do którego ma dostęp, ograniczoną wyłącznie do zagadnień, które są konieczne do realizacji powierzonych zadań.

¹⁴ Moduł WIERZYTELNOŚCI „Umożliwia wyszukiwanie kontrahentów, którzy wykazali w swoim JPK, że kupili coś od podmiotu egzekucyjnego oraz kontrahentów, których podany podmiot wykazał w swoim JPK jako odbiorców swoich towarów. Moduł wyszukuje faktury przepływające pomiędzy podmiotami wykazane w plikach JPK za ostatni okres.”

¹⁵ Pismo Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 21 grudnia 2017 r. znak sprawy 3001-ICK.4022.203.2017.1 (UNP 3001-17-144544).

Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia, stwierdzono, że przez 5 lat funkcjonowania modułu (uprawnienia) TRANSAKCJE, pani E.S.-C. nie zaktualizowano uprawnień do WRO-System. Posiadanie uprawnień niezgodnych z realizowanymi czynnościami służbowymi stanowi naruszenie zasady przywilejów koniecznych (uchybiecie).

- F. Pracownik A.D. (komórka SEE) w aplikacji SeRCe miała nadane uprawnienia niezgodne z realizowanymi czynnościami służbowymi m.in. PRZEGPESEL, REJKOM, REJSPEC, REJZWYCZ.

Kontrolowana jednostka w wyjaśnieniu z 22 marca 2023 r. wskazała, że trudno jej odnieść się do niewnioskowania o odebranie uprawnień do systemu SeRCe w związku ze zmianą komórki organizacyjnej przez pracownika, ponieważ w okresie zmian organizacyjnych pani K.J. nie kierowała komórką SEE. Według wyjaśnienia nie są znane powody działania poprzednich kierowników referatu.

Nie uwzględniono tych wyjaśnień. Obowiązek weryfikacji (monitorowania) aktualności i zasadności wynika, zarówno z Procedury zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych stanowiącej załącznik nr 1 do Instrukcji Zarządzania Systemami Informatycznymi, jak i Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 127/2018 z 28 września 2018 r. i wskazuje na nierzetelnie prowadzoną weryfikację w kontrolowanej jednostce. Posiadanie uprawnień niezgodnych z realizowanymi czynnościami służbowymi stanowi naruszenie zasady przywilejów koniecznych (uchybiecie).

2. Nie nadano uprawnień do systemu EUREKA pracownikom M.C. i A.D. z komórki SEE (w toku kontroli Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu złożono wnioski o nadanie tych uprawnień).
3. Uprawnienia do WRO-System – 2 pracowników komórki SEE nie posiadało dostępu modułu WIERZYTELNOŚCI:
 - A. Pracownik M.C. – kontrolowana jednostka złożyła wyjaśnienia uzasadniające nienadanie tych uprawnień, które uwzględniono (pracownik jest poborcą skarbowym, w komórce zajmuje się przede wszystkim orzecnictwem, realizacją postanowień o przepadku mienia i wykonywaniem obowiązków poborcy skarbowego w terenie).
 - B. Pracownik A.D.¹⁶ – kierownik komórki wystąpił w toku prowadzonej kontroli o nadanie uprawnień do WRO-System moduł WIERZYTELNOŚCI.
4. P.o. kierownika komórki SEE K.J. nie posiadała uprawnień do:
 - BPS-T16-PISANIE (T16 poszukiwanie podatników i majątku – pisanie) – do tablicy T16 posiadała dostęp wyłącznie do czytania,
 - SSP – uprawnienia dot. zadań w komórce SEE np. SSP.US._P (Przeglądanie – dostęp ograniczony wyłącznie do przeglądania), SSP.US._PEA – mikrorola przeznaczona dla pracowników egzekucji administracyjnej w celu importu spakowanych tytułów wykonawczych, podpisanych kwalifikowanym podpisem elektronicznym,

¹⁶ Według wyjaśnienia jednostki kontrolowanej z 13 marca 2023 r. Pani A.D. nie informowała kierownika, że występują u niej trudności w realizacji zadań związane z brakiem dostępu do modułu WIERZYTELNOŚCI.

- WRO-System – brak dostępu do modułu WIERZYTELNOŚCI – przeznaczonego dla pracowników komórek egzekucji,
- CARWERT.

Odnosnie do niewystarczającego dostępu do systemów Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie 13 marca 2023 r. wyjaśnił, że w aktualizacji na wniosek nr 3036-NUS.013.6.2023 pracownikowi nadano uprawnienia do BPS do tablicy BPS-T16-PISANIE, a na podstawie wniosku 3036-NUS.013.8.2023 nadano uprawnienia do WRO-System do modułu WIERZYTELNOŚCI. Pozostałe uprawnienia będą mogły być nadane po odblokowaniu możliwości wnioskowania w Qasystencie.

5. Pracownik Ł.J. (SPO) posiada następujące uprawnienia, które co do zasady powinny być przypisane osobie kierującej komórką SPO lub osobie ją zastępującej:
- a) EWIDENCJE US - 01 KierKom – kierownik komórki,
 - b) e-Rezerwacja - uprawnienie - Analityk – rola umożliwiająca przegląd zarejestrowanych wizyt w urzędzie oraz dostęp do raportów,
 - c) ZISAR PLUS - KKCS – Kierownik Komórki Czynności Sprawdzających – użytkownik, którego zadaniem jest koordynacja pracy komórki czynności sprawdzających.

Ze złożonego 13 marca 2023 r. wyjaśnienia wynika, że pan Ł.J. zajmuje się w komórce SPO m.in. przygotowaniem, opracowywaniem sprawozdawczości (w tym MF-9Ps) do czego niezbędne jest korzystanie z uprawnienia kierownika w Ewidencjach US, czy dot. KKCS. Uwzględniono te wyjaśnienia.

Ponadto pracownik posiada dostęp do CSU – Centralny System Zarządzania Uprawnieniami i Uwierzytelnianiem Użytkowników – KIER_JEDN_CSU – kierownik na poziomie US – pan Ł.J. nie pełni funkcji kierowniczej oraz nie zastępuje kierownika.

Ze złożonych wyjaśnień wynika, że było to podyktowane koniecznością zastąpienia w obowiązkach służbowych jednocześnie nieobecnych kierownika i osoby zastępującej kierownika komórki SPO – do zatwierdzenia informacji o zatrudnieniu w Urzędzie Skarbowym w Złotowie z poziomu PoltaxPlus – Kontrola-Słowniki. Powyższe było uzgodnione telefonicznie z administratorem lokalnym CSU, a dodatkowo na etapie wnioskowania o przydzielenie uprawnień RS zostały wskazane przez Zastępcę NUS w uzasadnieniu - konieczność posiadania takich uprawnień przez pracownika, co nie zostało zakwestionowane przez administratorów (do czego są uprawnieni). Tożsame rozwiązanie przyjął Naczelnik Urzędu w stosunku do uprawnień do ZISAR PLUS. Uwzględniono złożone wyjaśnienia.

6. Brak odnotowania w Qasystent posiadanych uprawnień (uchybiecie):
- a) Uprawnienia do aplikacji Lunetka – pracownicy Ł.J., I.M., E.S.-C.,
Kontrolowana jednostka wyjaśniła, że pracownik ma nadane uprawnienia do aplikacji Lunetka, jednak uprawnienie to nie zostało ujawnione w Qasystent (uprawnienie przypisane było pierwotnie do nazwy JPK_Lunetka old). Złożono wniosek o przypisanie brakującego uprawnienia w zakresie aplikacji Lunetka.
 - b) Uprawnienia do e-ORUS – pracownik I.M., N.W.,
 - c) Uprawnienia do WIS (RWDW) – pracownik I.M.,
 - d) Uprawnienia do Aplikacji Urzędnika – pracownik I.M.,
 - e) Uprawnienia do SZD – pracownik N.W.,

- f) Uprawnienia do CEKR2 – pracownik N.W.,
- g) Uprawnienia do SeRCe – pracownik A.D.

Brak odzwierciedlenia w programie Qasyntent wszystkich nadanych pracownikom uprawnień do systemów informatycznych zakłóca proces analizy i monitorowania oraz utrudnia przeprowadzenie prawidłowej weryfikacji aktualności i zasadności posiadanych uprawnień.

7. Pracownicy E.S.-C. i N.W. mają nadane uprawnienia do KARTA2 - 064. REJESTRY_REJESTRUSKCS – rejestr prowadzonych kontroli CS – dla naczelników US (posiada także uprawnienia 032. REJESTRY_REJESTRKCS – rejestr prowadzonych kontroli CS).

Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie nie udokumentował konieczności nadania tych uprawnień (nie odniósł się do zasadności ich nadania). W tej sprawie przede wszystkim trzeba zwrócić uwagę, aby przy nadawaniu uprawnień posiłkować się macierzą uprawnień dot. Systemu KARTA2. Zatem należy zweryfikować posiadane uprawnienia do KARTA2.

W ramach prowadzonej kontroli, weryfikacją objęto także terminowość odebrania uprawnień do systemów informatycznych pracownikom, z którymi w kontrolowanym okresie ustał stosunek pracy. Pracownikowi K.B. (SEE) uprawnienia w CSU odebrano terminowo. Uprawnienia w CSU byłemu pracownikowi A.K. (SPO) odebrano z opóźnieniem po ponad miesiącu od ustania zatrudnienia¹⁷.

13 marca 2023 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie wyjaśniła, że zwłoka w odebraniu uprawnień dla pracownika wynikała z faktu przeoczenia i pilnej realizacji innych obowiązków służbowych.

O wyłączenie konta Active Directory byłego pracownika K.B. (SEE) wystąpiła niezwłocznie za pośrednictwem Centralnego Service Desku (CSD) p.o. kierownika komórki SEE K.J. w dniu 16 grudnia 2022 r. Uprawnienia zamknięto 16 grudnia 2022 r. (pojedyncze także w terminach późniejszych). W przypadku byłego pracownika A.K. uprawnienia zamknięto z opóźnieniem po ponad miesiącu od ustania zatrudnienia tj. 7 listopada 2022 r. (pojedyncze także w terminach późniejszych)¹⁸.

Odebranie uprawnień z opóźnieniem po ponad miesiącu od ustania zatrudnienia stanowi uchybienie.

Podsumowując, w zakresie uprawnień do systemów informatycznych stwierdzono, że pracownicy do systemu PoltaxPlus posiadają uprawnienia ograniczone do ról stanowiskowych, które faktycznie pełnią, co oceniono pozytywnie.

W zakresie pozostałych systemów informatycznych, 6 pracowników (na 8 badanych tj. 75% badanej populacji) miało nadane uprawnienia niezgodne z realizowanymi czynnościami służbowymi, jest to naruszenie zasady przywilejów koniecznych. Powyższe oceniono jako uchybienie. Jednak należy podkreślić istotność posiadania przez pracowników uprawnień zgodnych z realizowanymi czynnościami służbowymi (zakresem zadań). W kontrolowanej jednostce wymagany jest systemowy i kompletny przegląd posiadanych przez pracowników

¹⁷ Uprawnienia odebrano 4 listopada 2022 r., zatrudnienie ustało 30 września 2022 r.

¹⁸ Uprawnienia byłych pracowników K.B. i A.K. na dzień 31 grudnia 2022 r. były nieaktywne.

uprawnień.

Następnie każdorazowa zmiana stanowiska, zakresu obowiązków powinna skutkować weryfikacją i aktualizacją uprawnień do systemów informatycznych. W ramach prowadzonej kontroli ustalono, że w przypadku części pracowników mimo zmiany komórki (zakresu zadań) nie dokonano stosownej aktualizacji (pracownicy K.J. i A.D.).

Stwierdzono przypadek odebrania z opóźnieniem uprawnień pracownikowi, z którym ustał stosunek pracy. Nieodebranie niezwłocznie uprawnień do systemów informatycznych stanowi naruszenie pkt. 7.2 Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu¹⁹ (uchybiecie).

Stwierdzono także brak odzwierciedlenia nadanych uprawnień do 7 systemów informatycznych (5 pracowników) w systemie Qasystent, co stanowi naruszenie przepisów § 2 ust. 1 Zarządzenia Nr 127/2018 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 28 września 2018 r. w sprawie wykorzystania systemu Qasystent do realizacji procesu zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych funkcjonujących w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu i podległych urządach (uchybiecie). Nierzetelne zapisy w aplikacji Qasystent utrudniają przeprowadzenie prawidłowej weryfikacji aktualności i zasadności posiadanych uprawnień.

Powyższe wskazuje na wadliwie prowadzoną kontrolę przydzielania uprawnień do systemów informatycznych, realizowaną z minimalną częstotliwością raz na pół roku (wymóg zapisany w § 10 wyżej powołanego Zarządzenia nr 127/2018).

Dodatkowo Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu kilkakrotnie zwracał się do podległych jednostek o weryfikację zasadności posiadanych przez pracowników uprawnień. Na przykład pismem z 30 listopada 2018 r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu działając w trybie nadzoru wynikającego z art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (dalej także ustawy o KAS)²⁰, zwrócił się z prośbą o weryfikację zasadności posiadanych przez pracowników uprawnień do aplikacji WRO-System. Jednocześnie wskazał, że ze względu na szeroki zakres informacji zawarty w aplikacji posiadane przez pracowników uprawnienia do poszczególnych jej modułów winny mieć swoje odzwierciedlenie w zakresie czynności i służyć wykonywaniu powierzonych zadań służbowych, w ramach pracy w konkretnych komórkach organizacyjnych. Wnioski o nadanie/modyfikację uprawnień podpisywane są przez Naczelnika urzędu i to na nim, jako wnioskodawcy, spoczywa obowiązek prawidłowego przyznawania uprawnień.

Kontrola wykazała również, że pracownicy realizujący tożsame czynności służbowe posiadali odmienne uprawnienia do systemów. Stwierdzono brak nadanych pracownikom SEE uprawnień do modułu WIERZYTELNOŚCI WRO-System i do systemu EUREKA. Natomiast osoba pełniąca obowiązki kierownika komórki SEE posiadała niewystarczający dostęp do systemów, który mógł utrudniać sprawowanie nadzoru nad pracą komórki.

[dowód: akta kontroli poz. 20, str. 10 – 37]

¹⁹ Zarządzenie Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 12/2022 z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia i wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu.

²⁰ Dz.U. z 2022 r. poz. 813 ze zm.

Upoważnienia²¹

W Urzędzie Skarbowym w Złotowie w kontrolowanym okresie obowiązywała Wewnętrzna Procedura Postępowania nr 1/2022 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie zasad przygotowywania, ewidencjonowania, przechowywania, monitorowania aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień do podejmowania czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie oraz pełnomocnictw przygotowywanych i wydawanych w Urzędzie Skarbowym w Złotowie.

Załącznik nr 2 do Wewnętrznej Procedury Postępowania nr 1/2022 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie z 12 stycznia 2022 r. stanowi wzór rejestru upoważnień_pełnomocnictw, który nie został dostosowany do nazewnictwa Urzędu Skarbowego tj. w tytule widnieje „Rejestr upoważnień_pełnomocnictw w Izbie” zamiast „Rejestr upoważnień_pełnomocnictw w Urzędzie”.

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie w dniu 13 marca 2023 r. wyjaśnił, że Rejestr upoważnień_pełnomocnictw prowadzony w komórce SWW²² nie był dostosowany do nazewnictwa urzędu skarbowego w powodu przeoczenia.

Na podstawie okazanego rejestru upoważnień/pełnomocnictw 2022 stwierdzono braki w numeracji upoważnień/pełnomocnictw np. pod nr 28 zaewidencjonowano upoważnienie nr SWW.013.40.2022, pod nr 29 nr SWW/49/2022, pod poz. 30 nr SWW/56/2022/A, pod nr 31 nr SWW/013/59/2022, pod nr 32 nr SWW/61/2022. Ogółem okazany rejestr upoważnień/pełnomocnictw liczył 46 pozycji, a ostatni nr wydanego upoważnienia/pełnomocnictwa to SWW/86/2022.

W piśmie z 13 marca 2023 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie wyjaśniła, że wyciąg z rejestru upoważnień był przygotowywany w oparciu o cały zapis roczny dla wszystkich pracowników urzędu. Dla celów kontroli wewnętrznej został sporządzony wyciąg, gdzie usunięto pozostałych pracowników nieobjętych podmiotowo zakresem kontroli. Stąd wystąpiły braki w numeracji. Według złożonego wyjaśnienia wszystkie nadane w 2022 r. upoważnienia zostały zaewidencjonowane w rejestrze.

W dniu 22 marca 2023 r. kontrolowana jednostka udostępniła kompletne rejestry upoważnień_pełnomocnictw.

Na ich podstawie ustalono, że w rejestrze za 2022 r. wprowadzono 2 upoważnienia o tożsamych numerach 3036-SWW.13.56.2023 UNP 3036-22-024167 tj. pod poz. 53 wystawione 2 listopada 2022 r. dla M.K. z komórki SER, a pod poz. 54 wystawione 2 listopada 2022 r. dla Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Anny Judyckiej. Na udostępnionym do kontroli upoważnieniu SWW/013/56/2022 dla Zastępcy Naczelnika Anny Judyckiej po numerze odręcznie dopisano „/A”. Powielanie numeracji upoważnień wskazuje na niewłaściwe działanie Urzędu, które przede wszystkim było niezgodne z § 4 ust.

²¹ Zgodnie z § 15 ust. 1 Zarządzenia nr 100/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 7 czerwca 2021 r. w sprawie zasad przygotowywania, ewidencjonowania, przechowywania, monitorowania aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień i pełnomocnictw wydawanych w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu oraz podległych Urzędach woj. Wielkopolskiego, aktualność upoważnień i pełnomocnictw wydawanych w Izbie i podległych Urzędach, jak i obowiązujące w tym zakresie regulacje wewnętrzne i wytyczne, stanowią element prowadzonych audytów wewnętrznych, kontroli wewnętrznych i kontroli funkcjonalnych w Izbie i Urzędach.

²² Wieloosobowe Stanowisko Wsparcia.

7 Wewnętrznej procedury postępowania Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie nr 1/2022 z 12 stycznia 2022 r.

Zgodnie z § 4 ust. 1 obowiązującej w Urzędzie Skarbowym w Złotowie wewnętrznej procedury postępowania nr 1/2022 z 12 stycznia 2022 r. w sprawie zasad przygotowywania, ewidencjonowania, przechowywania, monitorowania aktualności i utraty mocy obowiązującej upoważnień (...), upoważnienia do podpisywania dokumentów z up. Naczelnika Urzędu przygotowywane są w poszczególnych komórkach organizacyjnych przez kierujących komórkami organizacyjnymi i powinny uzyskać akceptację Zastępcy Naczelnika nadzorującego komórkę organizacyjną. Na okazanej dokumentacji brak informacji o dokonaniu akceptacji przez Zastępcę Naczelnika (np. adnotacji „zatwierdzam” z datą i podpisem).

W wyjaśnieniu z 13 marca 2023 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie wskazała, że akceptacja taka występowała poprzez zamieszczenie parafki wraz z odciskiem pieczęci. Jednocześnie Naczelnik poinformował, że po porównaniu egzemplarzy upoważnień będących w posiadaniu komórki SWW stwierdzono, że niektóre z tych egzemplarzy przez pomyłkę zostały oddane pracownikom zamiast trafić z takim opisem do komórki SWW. Nie przedstawiono do kontroli upoważnień z dokonaną akceptacją na udokumentowanie powyższego.

Nie uwzględniono złożonych wyjaśnień. Naczelnik nie przedstawił dowodu na potwierdzenie informacji zawartych w wyjaśnieniu. Wszystkie z kontrolowanych upoważnień, które wymagały takiej akceptacji, jej nie posiadają (upoważnienia z 2 listopada 2022 r. – dla pracowników I.M., Ł.J. i N.W.).

Prowadzony w 2022 r. rejestr upoważnień/pełnomocnictw prowadzony był na nieaktualnym wzorze tj. stosowano wzór stanowiący załącznik nr 4 do Wewnętrznej procedury postępowania nr 2/2020 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie, zamiast wzoru wynikającego z załącznika nr 2 do Wewnętrznej procedury postępowania nr 1/2022 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie.

W dniu 22 marca 2023 r. kontrolowana jednostka wyjaśniła, że stosowanie nieprawidłowego wzoru wynikało z przeoczenia. Podkreślono, że jednostka dołoży należytej staranności podczas wypełniania i prowadzenia w przyszłości wymaganego rejestru. Udostępniony kontrolującej 22 marca 2023 r. rejestr upoważnień/pełnomocnictw 2022 został sporządzony na prawidłowym wzorze.

Zgodnie z zapisami WPP nr 1/2022, procedura nie ma zastosowania do upoważnień w zakresie realizowanych czynności w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych (§ 2 ust. 1 pkt 2 lit. c). W rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 odnotowano upoważnienia wystawione dla pana K.B. dot. przeprowadzenia kontroli u dłużnika zajętej wierzytelności²³. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie wyjaśnił, że powyższe upoważnienia zostały pomyłkowo odnotowane w rejestrze. Kontrolowana jednostka zapewniła, że dołoży należytej staranności, aby nie powielać tego błędu.

W zakresie upoważnień nadanych wybranym do kontroli pracownikom komórek SEE i SPO, ustalono:

²³ Upoważnienia nr SWW/013/21/2022 i SWW/013/22/2022 oba z 6 maja 2022 r.

1. Pracownik K.J. (p.o. kierownika referatu) - do kontroli okazano upoważnienia nr SWW/013/23/2022 i SWW/013/24/2022 oba z 1 czerwca 2022 r. wydane na podstawie § 28 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Złotowie stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 152/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 13 sierpnia 2021 r. i art. 268a ustawy k.p.a.

Po 1 czerwca 2022 r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nadał Urzędowi Skarbowemu w Złotowie nowe Regulaminy Organizacyjne – zarządzeniem nr 179/2022 (obowiązujące od 1 listopada 2022 r.) oraz 240/2022 (obowiązujące od 1 stycznia 2023 r.). W rejestrze upoważnień nie odnotowano daty utraty ważności upoważnienia z 1 czerwca 2022 r.

Kontrolowana jednostka w wyjaśnieniu z 13 marca 2023 r. wskazała, że w 2022 r. nie uaktualniono upoważnień pani K.J., aktualizacji dokonano 2 stycznia 2023 r. i od tego dnia utraciły ważność wyżej wymienione upoważnienia.

W badanej sprawie stwierdzono brak odnotowania dat odwołania upoważnień w rejestrze upoważnieńpełnomocnictw na 2022 r. oraz brak aktualizacji upoważnień w związku z wprowadzeniem Regulaminu Organizacyjnego nr 179/2022 obowiązującego od 1 listopada 2022 r.

2. Pracownik Ł.J. – upoważnienie nr SWW/063/2022 z 2 listopada 2022 r. zostało wydane na podstawie § 27 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Złotowie stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 240/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z 22 grudnia 2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Skarbowemu w Złotowie oraz art. 143 § 1, § 2 pkt 1, § 3 ustawy Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2022 r., poz. 2651 ze zm.).²⁴ Upoważnienie podpisał Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie Joanna Ciosek.

Upoważnienie odnotowano w rejestrze upoważnień za 2022 r. pod poz. 61. Pracownik potwierdził zapoznanie się z upoważnieniem 2 listopada 2022 r. podpisem z datą.

Stwierdzono, że upoważnienie nr SWW/63/2022 z 2 listopada 2022 r. dla pana Ł.J., zostało wydane w oparciu o Regulamin Organizacyjny Urzędu Skarbowego w Złotowie, który wszedł w życie 1 stycznia 2023 r., czyli już po wydaniu upoważnienia. Powołano w nim także publikator ustawy Ordynacja podatkowa, który nie obowiązywał w dniu wydania upoważnienia tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 2651 ze zm. – który obowiązywał od 16 grudnia 2022 r. (ogłoszony 1 grudnia 2022 r.).

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie wyjaśnił, że wskazane błędy wynikały z konieczności ponownego wydrukowania upoważnienia nr SWW/63/2022, bowiem ich pierwsza wersja uległa zniszczeniu, a jej odtworzenie nastąpiło po fakcie zaistniałych zmian prawno-proceduralnych i omyłkowego wskazania nieprawidłowych podstaw. Do wyjaśnienia Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie dołączył metrykę sprawy z SZD – wskazując, że data utworzenia tej metryki²⁵ podyktowana była

²⁴ Upoważnienie do podpisywania dokumentów tj. wezwań w trybie art. 155 i art. 284 § 3 ustawy Ordynacja podatkowa, zawiadomień o przeprowadzeniu dowodu z oględzin oraz dowodów z zeznań świadków – art. 289 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zawiadomień o zamiarze wszczęcia kontroli, pism dotyczących współpracy z innymi organami podatkowymi, pism kierowanych do strony i innych uczestników postępowania w ramach prowadzonej kontroli podatkowej lub czynności sprawdzających, z wyłączeniem postanowień.

²⁵ To jest: 7 listopada 2022 r.

koniecznością wprowadzenia zmian w numeracji spraw w rejestrze, pierwotnie upoważnienie to miało być zaewidencjonowane pod nr SWW/40/2022.

Z załączonej metryki wynika, że sprawa 3036-SWW.013.63.2022 została w SZD utworzona 7 listopada 2022 r. Na upoważnieniu nr SWW/63/2022 z 2 listopada 2022 r. został wydrukowany numer sprawy utworzonej później tj. 7 listopada 2022 r.

Kontrolowana jednostka w piśmie z 22 marca 2023 r. wyjaśniła, że co do zasady przygotowując projekty upoważnień zapisywane są one na komputerach osób je sporządzających, a tworząc kolejne jednostka korzysta z dotychczas utworzonych, niejednokrotnie je nadpisując, i zdaniem kontrolowanego tak mogło być w tym przypadku. Według jednostki w tym przypadku nastąpiło ponowne wydrukowanie egzemplarzy. Wyjaśniono, że pod koniec 2022 r. wykonywane były prace porządkowe i wówczas pracownik został poproszony o okazanie upoważnienia o nr SWW/63/2022. Kontrolowana jednostka wskazała, że przyczyną była chęć sprawdzenia posiadanych egzemplarzy, aby dokonać prawidłowego rozliczenia z kadrami. Na tym etapie na skutek nieszczęśliwego zbiegu okoliczności został przewrócony kubek z kawą i jego zawartością. Jednostka nie potrafi dokładnie wskazać kiedy to się stało, ani kto się do tego przyczynił, a w ocenie kontrolowanego nie było to działanie zamierzone. Jednocześnie wskazano, że upoważnienia, które uległy zniszczeniu były podpisane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie. Wskazano w wyjaśnieniu, że pod koniec października 2022 r., kiedy jednostka była już w posiadaniu informacji o podpisaniu Regulaminu Organizacyjnego przygotowywane były nowe upoważnienia. Jednak z uwagi na okres, od którego Regulamin Organizacyjny wszedł w życie zrezygnowano z nr upoważnienia SWW/40/2022 dla pana Ł.J., tym bardziej, że na skutek awansów należało pilnie dokonać zmian innych upoważnień, gdzie po przeliczeniu stwierdzono brak aktualnego upoważnienia dla pani I.G.

W złożonym wyjaśnieniu kontrolowana jednostka doprecyzowała, jak należy rozumieć sformułowanie „konieczność wprowadzenia zmian w numeracji sprawy w rejestrze” tj. zapotrzebowania i wynikające z tego korekty na numery spraw składanych przez poszczególne komórki organizacyjne do komórki SWW.

Według wyjaśnienia pan Ł.J. potwierdził otrzymanie upoważnienia o nr SWW/63/2022, które uległo zniszczeniu. Po tym incydencie upoważnienie zostało odtworzone i oddane pracownikowi. Pan Ł.J. pokwitował odbiór tego upoważnienia wpisując niezbędne dane na zasadzie „pokojarzenia faktów”. Pracownik potwierdził otrzymanie tego egzemplarza w tej dacie na prośbę przełożonych, bowiem uznano, że jest to jedyne możliwe rozwiązanie tej sytuacji.

Stanowisko do złożonych wyjaśnień:

Nie uwzględniono złożonych wyjaśnień. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu w Zarządzeniu nr 179/2022 w § 2 pkt 2 zobowiązał Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie do weryfikacji udzielonych przez Naczelnika Urzędu Skarbowego upoważnień pracownikom/ funkcjonariuszom pod kątem ich aktualności i prawidłowości, celem właściwego dostosowania kompetencji do zapisów Regulaminu Organizacyjnego. Zarządzenie nr 179/2022 weszło w życie 1 listopada 2022 r. Złożone wyjaśnienia wskazują, że realizacja tego zadania przebiegała w sposób

nieuporządkowany, o czym świadczą m.in. rezygnacje z określonych numerów na rzecz innych. Wewnętrzna procedura postępowania Urzędu Skarbowego w Złotowie nr 1/2022 dokładnie wskazuje w jaki sposób należy wystawiać i ewidencjonować upoważnienia/pełnomocnictwa (§ 4 WPP nr 1/2022). Zgodnie z zapisami procedury najpierw upoważnienie podpisywane jest przez Naczelnik Urzędu Skarbowego i dopiero po podpisaniu jest ono ewidencjonowane przez komórkę wsparcia w Rejestrze upoważnień_pełnomocnictw, a numer odnotowywany jest na wszystkich egzemplarzach upoważnienia.

W wyjaśnieniach wskazano, że wszystkie egzemplarze (3 szt.) upoważnienia numer SWW/063/2022 uległy zniszczeniu wskutek zalania kawą. Z doświadczenia wiadomo, że zalanie dokumentu w ten sposób, nie powoduje, że staje się on zupełnie nieczytelny i nie traci on przez to waloru dokumentu. Wątpliwości budzi także kwestia braku przekazania do komórki kadr i administracji personalnej Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu, jednego egzemplarza upoważnienia wystawionego 2 listopada 2022 r. Jeżeli, jak to wynika z wyjaśnienia z 22 marca 2023 r., w jednostce na koniec 2022 r. dokonywano sprawdzenia posiadanych egzemplarzy (w celu prawidłowego rozliczenia z kadrami) to świadczy to o zaniechaniu ze strony kontrolowanej jednostki. W toku kontroli wystąpiono do komórki kadr i administracji personalnej tut. IAS, z prośbą o udostępnienie upoważnień/pełnomocnictw wydanych dla pana Ł.J. Z nadesłanego materiału wynika, że w aktach osobowych ww. znajduje się wyłącznie egzemplarz upoważnienia wydanego 2 listopada 2022 r. z powołanymi podstawami prawnymi z przyszłości.

Upoważnienie zawierające podstawy prawne jeszcze nie obowiązujące w chwili wydania może zostać podważone. Nie gwarantuje ono, że czynności dokonywane przez osobę wskazaną w upoważnieniu nie zostaną zakwestionowane. W tej konkretnej sprawie istnieją niejasności dotyczące prawa pracownika do realizowania określonych czynności. Istnieją także wątpliwości dotyczące faktycznej daty wydania upoważnienia. Działanie w oparciu o wadliwe upoważnienie stanowi nieprawidłowość.

W zakresie upoważnienia nr SWW/013/14/2022 z 28 lutego 2022 r. (obowiązującego w kontrolowanym okresie), stwierdzono, że odbiór upoważnienia nr pracownik Ł.J. potwierdził podpisem bez daty. Ze złożonego 13 marca 2023 r. wyjaśnienia wynika, że brak wskazania daty przez pracownika wynikał z faktu przeoczenia na egzemplarzu przekazanym do komórki SWW. Pracownik posiada egzemplarz, na którym widnieje jego podpis jako osoby odbierającej wraz z datą.

Kontrolowana jednostka nie udostępniła tego egzemplarza upoważnienia. Upoważnienie zostało zaewidencjonowane w okazanym do kontroli rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 z błędną datą wystawienia, jest 3 stycznia 2022 r., a winno być 28 lutego 2022 r. (rejestr udostępniony kontrolującej 9 lutego 2023 r.). W ponownie udostępnionym 22 marca 2023 r. rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022, widnieje prawidłowa data wystawienia tj. 28 lutego 2022 r. (błąd poprawiono).

3. Pracownik I.M. - upoważnienie nr SWW/61/2022 z 2 listopada 2022 r. wydano w oparciu o nieaktualną podstawę prawną, tj. § 28 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego

Urzędu Skarbowego w Złotowie stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 152/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 13 sierpnia 2021 r. Od 1 listopada 2022 r. obowiązywał Regulamin Organizacyjny Urzędu Skarbowego w Złotowie wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu nr 179/2022 z dnia 21 października 2022 r.

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie 13 marca 2023 r. wyjaśnił, że dokonanie błędnego zapisu podstawy prawnej wydanego upoważnienia wynikał z przeoczenia i realizacji dużej ilości spraw służbowych niecierpiących zwłoki.

Stwierdzono również, że zakres wydanego upoważnienia był nieprecyzyjny:

a) Pani I.M. została upoważniona do podpisywania pism kierowanych do podatnika w toku czynności sprawdzających – pracownicy komórki SPO, co do zasady nie prowadzą czynności sprawdzających wobec podatników (poza małymi wyjątkami), prowadzą natomiast kontrole podatkowe, w toku których mogą kierować pisma do kontrahentów kontrolowanego i/lub prowadzą postępowania podatkowe, w toku których również mogą przeprowadzić czynności sprawdzające u kontrahenta kontrolowanego.

Zgodnie z art. 274c § 1 ustawy Ordynacja podatkowa - Organ podatkowy, w związku z postępowaniem podatkowym lub kontrolą podatkową, może żądać od kontrahentów podatnika wykonujących działalność gospodarczą m.in. przedstawienia dokumentów, w zakresie objętym postępowaniem lub kontrolą u podatnika, w celu sprawdzania ich prawidłowości lub rzetelności,

b) Pani I.M. została upoważniona do podpisywania pism kierowanych do strony w toku prowadzonej kontroli podatkowej i innych uczestników postępowania – nie wiadomo jak należy interpretować sformułowanie „innych uczestników postępowania”, w szczególności o jakich uczestnikach mowa, czy chodzi o uczestników postępowania w ramach kontroli podatkowej, czy też postępowania podatkowego.

Zgodnie z § 4 ust. 3 Wewnętrznej Procedury Postępowania nr 1/2022 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie - w upoważnieniu wskazuje się sposób konkretny i precyzyjny czynności, które są przedmiotem upoważnienia.

W zakresie badanego upoważnienia Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie w dniu 13 marca 2023 r. wyjaśniła m.in., że pracownicy komórki SPO niewątpliwie prowadzą czynności sprawdzające w stosunku do kontrahentów podatnika w toku kontroli podatkowej, czy postępowania podatkowego. Zatem skrótowo przez „podatnika w toku czynności sprawdzających” rozumiemy „kontrahenta podatnika” w odniesieniu do zapisu art. 274c Ordynacji podatkowej. Przez sformułowanie „innych uczestników postępowania” rozumiemy „inne osoby” określone w art. 155 Ordynacji podatkowej, zarówno w toku kontroli podatkowej, czy postępowania podatkowego.

Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia, to potwierdza ono, że zakres w upoważnieniu sformułowany był nieprecyzyjnie. Z upoważnienia jasno i konkretnie powinno wynikać

do czego upoważniony jest pracownik. Dopiero wyjaśnienia Naczelnika wskazują, jak należy interpretować zapisy upoważnienia²⁶.

W rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 nie odnotowano daty odwołania pełnomocnictwa. W wyjaśnieniu z 22 marca 2023 r. kontrolowana jednostka wyjaśniła, że w rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 została już naniesiona informacja o utracie mocy upoważnienia nr SWW/61/2022.

Stwierdzono opóźnienia w odnotowywaniu daty utraty mocy upoważnienia oraz odnotowaniu numeru dokumentu, którym odwołano upoważnienie.

4. Pracownik E.S.-C. – upoważnienie z 2 listopada 2022 r. nr SWW/49/2022 do m.in. podpisywania pism kierowanych do stron i innych uczestników postępowania w ramach prowadzonej kontroli podatkowej lub czynności sprawdzających u kontrahentów, z wyłączeniem pism wydawanych w trybie art. 140 ustawy Ordynacja podatkowa oraz związanych z pozyskiwaniem informacji od banków oraz pism wydawanych w trybie ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (pkt p).

Zwrócono się do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie o wyjaśnienie jak należy rozumieć ten zapis – odnosi się on do działań prowadzonych w ramach czynności sprawdzających i kontroli podatkowej, jednocześnie odwołuje się w wyłączeniu do pism wydawanych w trybie art. 140 ustawy Ordynacja podatkowa.

Zgodnie z § 4 ust. 3 Wewnętrznej Procedury Postępowania nr 1/2022 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie, w upoważnieniu wskazuje się sposób konkretny i precyzyjny czynności, które są przedmiotem upoważnienia.

Naczelnik US w Złotowie 13 marca 2023 r. złożył w tej sprawie wyjaśnienia, które uwzględniono.²⁷

Upoważnienie nr SWW/013/15/2022 (obowiązujące w kontrolowanym okresie) zostało zaewidencjonowane w rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 z błędną datą wystawienia, jest 3 stycznia 2022 r., a winno być 28 lutego 2022 r. W dniu 22 marca 2023 r. Urząd udostępnił rejestr, w którym ww. data wystawienia jest poprawiona (błąd usunięto).

5. Pracownik N.W. - w upoważnieniu nr 3036-SWW.013.36.2021 z 1 września 2021 r. wskazano, że pani N.W. upoważniona jest w zastępstwie Kierownika Referatu podczas jego nieobecności m.in. do podpisywania określonych pism. W tym okresie zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym funkcjonował Dział Postępowania Podatkowego i Kontroli Podatkowej. Naczelnik US w Złotowie 13 marca 2023 r. wyjaśnił, że zapis dotyczący kierownika referatu należy potraktować jako błąd pisarski (...). Uwzględniono złożone wyjaśnienia.

²⁶ Uwzględniono wyjaśnienia NUS w Złotowie dot. powołania przepisu art. 140 ustawy Ordynacja podatkowa, z zastrzeżeniem, że jeżeli upoważnienie dotyczy podpisywania dokumentów w ramach kontroli podatkowej to powinno być to wyłączenie dot. pism wydawanych w trybie art. 140 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa na co wskazuje brzmienie przepisu art. 292 powołanej ustawy.

²⁷ Uwzględniono wyjaśnienia NUS w Złotowie dot. powołania przepisu art. 140 ustawy Ordynacja podatkowa, z zastrzeżeniem, że jeżeli upoważnienie dotyczy podpisywania dokumentów w ramach kontroli podatkowej to powinno być to wyłączenie dot. pism wydawanych w trybie art. 140 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa na co wskazuje brzmienie przepisu art. 292 powołanej ustawy.

Upoważnienie nr SWW/64/2022 z 2 listopada 2022 r. wydane dla pani N.W. wydano w oparciu o nieaktualną podstawę prawną tj. § 28 ust. 3 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Złotowie stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 152/2021 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 13 sierpnia 2021 r. Od 1 listopada 2022 r. obowiązywał Regulamin Organizacyjny Urzędu Skarbowego w Złotowie wprowadzony Zarządzeniem DIAS w Poznaniu nr 179/2022 z dnia 21 października 2022 r.

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie wyjaśnił, że kwestia wskazania nieaktualnej podstawy prawnej jest efektem przeoczenia i pomyłki pisarskiej.

W rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 nie odnotowano daty odwołania upoważnienia. Naczelnik US w Złotowie 13 marca 2023 r. potwierdził, że w rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 nie została w odpowiednim terminie odnotowana data odwołania upoważnienia. Według informacji Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie kwestia ta została już wyjaśniona i odnotowana.

Upoważnienie nr SWW/013/13/2022 (obowiązujące w kontrolowanym okresie) zostało zaewidencjonowane w rejestrze upoważnień/pełnomocnictw 2022 z błędną datą wystawienia, jest 3 stycznia 2022 r., a winno być 28 lutego 2022 r. W dniu 22 marca 2023 r. Urząd udostępnił rejestr, w którym ww. data wystawienia jest poprawiona.

Weryfikacją objęto także upoważnienia udzielone byłym pracownikom Urzędu Skarbowego w Złotowie z komórek SEE i SPO:

- A.K. (SPO) – upoważnienie nr 3036-SWW.013.1.2019 z 12 listopada 2019 r. – w rejestrze upoważnień nie odnotowano daty odwołania upoważnienia. Kontrolowana jednostka 13 marca 2023 r. wyjaśniła, że upoważnienie na skutek przeoczenia nie zostało odwołane. Odwołanie upoważnienia nastąpiło pismem 3036-SWW.0130.56.2023.
- K.B. (SEE) upoważnienia nr SWW/013/73/2022 i SWW/013/74/2022 oba z 2 listopada 2022 r. – zostały wydane na okres od 1 listopada 2022 r. do 16 grudnia 2022 r. tj. dnia z którym pracownik przeszedł na emeryturę. Bez uwag.

Skontrolowane upoważnienia zostały podpisane przez osoby do tego upoważnione tj. Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Joannę Ciosek lub w przypadku nieobecności Naczelnika przez Zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Annę Judycką.

W komórkach SPO i SEE 10 stycznia 2023 r. został przeprowadzony przez kierowników tych komórek przegląd upoważnień_pełnomocnictw w Urzędzie w 2022 r. Według zapisów w informacjach podsumowujących przegląd upoważnień na koniec 2022 r. wszystkie upoważnienia podległych pracowników były aktualne. W toku niniejszej kontroli ustalono, że w komórce SPO na koniec 2022 r. istniały nieaktualne upoważnienia (dot. pracownika z którym ustał stosunek pracy), co wskazuje, że przeglądu dokonano nierzetelnie.

Ustalenia niniejszej kontroli wykazały, że w Urzędzie Skarbowym w Złotowie wzmocnienia wymaga nadzór nad udzielaniem upoważnień do podejmowania określonych czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie, w szczególności do podpisywania

dokumentów z upoważnienia NUS. Nierzetelnie prowadzono rejestry upoważnień. Przegląd upoważnieńpełnomocnictw na koniec 2022 r. był nierzetelny (komórka SPO). Mimo, że opracowano stosowne zasady postępowania dotyczące m.in. udzielania i odwoływania upoważnień, to stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ich wydawania, rejestrowania i monitorowania aktualności, w szczególności:

- wydawanie upoważnień w oparciu o nieprawidłową (nieaktualną) podstawę prawną (2 w oparciu o przepisy nieaktualnego w chwili wydania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Złotowie i 1 w oparciu o przepisy jeszcze nie wydanego Regulaminu Organizacyjnego) – dotyczy wszystkich objętych badaniem upoważnień wystawionych w komórce SPO w dniu 2 listopada 2022 r.,
- nieodwołanie upoważnienia udzielonego pracownikowi, z którym ustał stosunek pracy (błąd usunięto),
- powielanie numerów upoważnień (a także unikatowych numerów pisma) w stosunku do upoważnień udzielonych dwóm pracownikom,
- brak odnotowanej akceptacji Zastępcy Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie na upoważnieniach (naruszenie przepisów § 4 ust. 2 Wewnętrznej Procedury Postępowania nr 1/2022),
- nierzetelnie przeprowadzony przegląd upoważnień/pełnomocnictw w komórce SPO,
- nierzetelnie prowadzony rejestr upoważnień/pełnomocnictw tj. błędnie odnotowane daty wystawienia upoważnienia i nieodnotowanie dat odwołania upoważnienia (błędy usunięto),
- prowadzenie rejestru upoważnień/pełnomocnictw na niewłaściwym wzorze (stanowiącym załącznik nr 4 do WPP 2/2020, zamiast załącznika nr 2 do WPP 1/2022),
- odnotowanie w rejestrze upoważnień/pełnomocnictw, upoważnień w zakresie realizowanych czynności w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych,
- brak aktualizacji upoważnień wydanych 1 czerwca 2022 r. osobie pełniącej obowiązki kierownika komórki SEE, po nadaniu Urzędowi Skarbowemu w Złotowie Regulaminu Organizacyjnego nr 179/2022 obowiązującego od 1 listopada 2022 r.
- potwierdzenie zapoznania się z upoważnieniem przez pracownika podpisem bez daty,
- nieprecyzyjny zakres wydanego upoważnienia,
- opóźnienia w przekazywaniu egzemplarza upoważnienia do komórki kadr i administracji personalnej Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

Udzielenie upoważnienia jest czynnością wewnętrzną organu podatkowego. Czynności realizowane przez pracowników urzędu skarbowego powinny wynikać z indywidualnego upoważnienia Naczelnika Urzędu Skarbowego udzielonego w formie pisemnej. Tylko prawidłowo udzielone upoważnienie daje pracownikowi prawo do załatwiania sprawy w imieniu organu. Natomiast działanie pracownika bez upoważnienia organu ma znamiona rażącego naruszenia prawa powodującego nieważność danej czynności. Z tego względu udzielanie upoważnień pracownikom, a także monitorowanie ich poprawności i aktualności powinno być przedmiotem szczególnego zainteresowania ze strony Naczelnika Urzędu. Upoważnienie nie powinno budzić żadnych wątpliwości, co do jego prawidłowości, bowiem wywiera znaczący skutek na działalność kontrolowanej jednostki.

W Urzędzie Skarbowym w Złotowie sposób prowadzenia dokumentacji nie daje gwarancji aktualności posiadanych przez pracowników upoważnień w konkretnym czasookresie. Rejestr upoważnień powinien odzwierciedlać stan faktyczny, a upoważnienia muszą być wydawane z należytą starannością w oparciu o właściwe podstawy prawne. Wadliwe upoważnienia, w tym udzielone zbyt późno, w oparciu o błędną podstawę prawną lub w niepełnym zakresie mogą być podstawą m.in. unieważnienia podjętych decyzji w związku z niewłaściwym umocowaniem pracownika.

W kontrolowanej jednostce wystąpiło ryzyko w tym zakresie, które przejawia się poprzez nierzetelnie prowadzony rejestr upoważnień (powielenia numerów upoważnień oraz UNP w stosunku do dwóch upoważnień udzielonych dwóm różnym pracownikom), jak też wydanie upoważnienia z podstawą prawną, która weszła w życie już po dacie jego wydania (nr SWW/63/2022). W związku ze stwierdzonymi w toku kontroli nieprawidłowościami, negatywnie oceniono element delegowania uprawnień w Urzędzie Skarbowym w Złotowie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie Joanna Ciosek,

Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Anna Judycka – w zakresie nadzoru nad komórką SPO,

Kierownik komórki SPO – E.S.-C. – w zakresie przygotowywania pełnomocnictw dla pracowników podległej komórki oraz w zakresie nierzetelnego przeprowadzenia przeglądu upoważnień,

Osoba kierująca komórką SWW – J.J. w zakresie prowadzenia spraw związanych z udzielaniem upoważnień do podejmowania czynności w imieniu Naczelnika Urzędu Skarbowego, w szczególności prowadzenia rejestru upoważnień_pełnomocnictw i opóźnienia w przekazywaniu upoważnień do komórki kadr i administracji personalnej Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.

[dowód: akta kontroli poz. 20, str. 38 – 62]

Rozliczalność

W zakresie zapewniania rozliczalności działań w systemach informatycznych Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie w wyjaśnieniu z 9 lutego 2023 r. wskazała, że w kontrolowanym urzędzie dotychczas nie funkcjonował żaden rejestr, w którym byłyby gromadzone informacje o tym, kto i kiedy wyszukiwał (przeglądał) dane podmiotów w systemach informatycznych. Takie rozwiązanie, mając na względzie ilość realizowanych spraw i potrzebę ich, jak najszybszego, prawidłowego wykonania, doprowadziłaby do spowolnienia, a niekiedy i paraliżu czynności w urzędzie, przy jednoczesnej potrzebie odnotowywania zadań w różnorodnych, funkcjonujących systemach.

Co do zasady, przeglądanie danych przez pracowników posiadających uprawnienia do określonego systemu, którzy przeglądają te dane na prośbę innych wynikało z faktu:

- otrzymanego zapytania mailowego,
- przekazywanej pomiędzy komórkami tzw. obiegówki do pisma lub sporządzania adnotacji na piśmie,

- zapytań skierowanych za pośrednictwem lokalnego systemu SZD (3036),
- zapytań telefonicznych.

Na etapie np. udzielania odpowiedzi kończącej sprawę, cyklicznego raportowania spraw, czy analizy akt prowadzonych spraw, kierownictwo urzędu/osoby zastępujące zapoznają się z kompletem dołączonej dokumentacji, dokonując również czasami ponownej weryfikacji informacji w systemie celem sprawdzenia poprawności danych. Ponadto należy zaznaczyć, że funkcjonujące systemy informatyczne nie zawierają możliwości wygenerowania raportu z poziomu urzędu dającego podstawę do zweryfikowania aktywności pracownika w systemie pod kątem przeglądania danych. Zdarzało się, że takie raporty zostały nam przekazane z poziomu ministerstwa, za pośrednictwem organu nadzoru i wówczas aktywności pracowników w systemach budzące wątpliwości były na bieżąco wyjaśniane.

Niemniej istotne jest to, że każdy z pracowników był przeszkolony z obowiązku zachowania tajemnicy skarbowej, czy ochrony danych osobowych dot. realizacji wyłącznie obowiązków służbowych, przyjmując to do stosowania, co zresztą cyklicznie było i jest przypominane na organizowanych naradach, spotkaniach z pracownikami zarówno z poziomu bezpośredniego jak i pośredniego przełożonego.

Odnosząc się do złożonego wyjaśnienia, stwierdzono, że w ramach sprawowanego nadzoru Naczelnik oraz kierownicy komórek nie wdrożyli mechanizmów, które pozwoliłyby na udokumentowanie związku przeglądania danych z realizowanymi czynnościami służbowymi. Takie mechanizmy są szczególnie istotne w przypadku systemów informatycznych, w których pracownicy mają dostęp do danych podatników z całego kraju (SeRCe, SSP). W kontrolowanych komórkach nie prowadzono ewidencji (rejstru) przeglądanych danych. Ustalenia prowadzonej kontroli²⁸ wykazały, że w części spraw kontrolowana jednostka nie wykazała związku przeglądania danych z realizowanymi czynnościami służbowymi. Stwierdzono brak dokumentowania wyszukiwania podmiotów, w szczególności dotyczyło to przypadków przeglądania danych w związku z zapytaniami telefonicznymi. W praktyce nie zapobieżono ryzykom w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji.

Należy podkreślić, że obligatoryjne jest dokumentowanie przypadków przeglądania w systemach zewnętrznych, które są obciążone największym ryzykiem, ze względu na zakres dostępnych w nich danych (podmioty z terenu całego kraju). W systemie PoltaxPlus w ramach bieżącej pracy, akceptowalne jest istnienie nieznacznych odstępstw w tym zakresie.

[dowód: akta kontroli poz. 20, str. 62 – 63]

II. Wykorzystanie systemów informatycznych do celów służbowych

Z art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), - dalej RODO, wynikają zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych. ,

Natomiast zgodnie z artykułem 6 ust. 1 lit. c) i e) RODO w związku z art. 2 ustawy o KAS,

²⁸ Opis w dalszej części dokumentu.

przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy - i w takim zakresie, w jakim - spełniony jest co najmniej jeden z poniższych warunków (w kontrolowanym zakresie pkt c i e) cyt.:

- c) przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze;
- e) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi.

Przetwarzanie danych osobowych odbywa się w szczególności w celach określonych w art. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, w tym m.in. realizacji dochodów z podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, jak również innych należności, na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem podatków i należności budżetowych, w zakresie których właściwe są inne organy, wykonywania egzekucji administracyjnej należności pieniężnych oraz wykonywanie zabezpieczenia należności pieniężnych.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie, czy pracownicy Urzędu Skarbowego w Złotowie wykorzystywali informacje (w tym dane osobowe) pozyskane z systemów informatycznych wyłącznie do realizacji zadań służbowych.

Oceny dokonano w zakresie następujących zasad Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji:

- Zasada przywilejów koniecznych – każda osoba posiada prawa dostępu do informacji ograniczone wyłącznie do tych, które są konieczne do wykonywania powierzonych mu zadań.
- Zasada wiedzy koniecznej – każda osoba posiada wiedzę o zasobie, do którego ma dostęp ograniczoną wyłącznie do zagadnień, które są konieczne do realizacji powierzonych zadań.
- Zasada indywidualnej odpowiedzialności – każda osoba odpowiada za bezpieczeństwo poszczególnych zasobów.
- Zasada ochrony danych osobowych – dane osobowe mogą być przetwarzane wyłącznie zgodnie z prawem. Przetwarzanie danych w sposób inny niż określony w przepisach prawa stanowi naruszenie bezpieczeństwa informacji.

Zwrócono także uwagę na:

- ograniczenie celów przetwarzania – cele przetwarzania danych osobowych muszą zostać jasno sprecyzowane, co pozwoli na spełnienie zasad rzetelności i przejrzystości oraz dostępu osób do ich danych. Nie mogą być one dowolnie zmieniane lub rozszerzane.
- kwestię rozliczalności – to administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie ww. zasad oraz musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie. Oznacza to, że w ramach realizacji uprawnień kontrolnych osób, których dane dotyczą, a także organu nadzorczego istnieje możliwość „rozliczenia” administratora oraz jego podwładnych.

Badanie oparto na informacjach przekazanych pismem z 10 lutego 2023 r. przez Departament Poboru Podatków Ministerstwa Finansów. Objęto nim próbę kontrolną podmiotów wybraną z wykorzystaniem statystycznych i niestatystycznych metod doboru. Ustaleń dokonano

na podstawie danych z systemów informatycznych, udzielonych wyjaśnień²⁹ i przedstawionej do kontroli dokumentacji. Informacje przekazane przez kontrolowaną jednostkę zostały zweryfikowane w systemach informatycznych (ZISAR PLUS, PoltaxPlus, EGAPOLTAX, podsystem KONTROLA).

Na cele kontroli DPP MF udostępnił dane z systemów informatycznych PoltaxPlus, SSP i SeRCe, w zakresie informacji o podmiotach przeglądanych przez poszczególnych pracowników komórek SEE i SPO. Zbadano podstawę do wykorzystania w celach służbowych przedmiotowych danych. Poniżej znajdują się ustalenia dotyczące poszczególnych systemów informatycznych:

- w aplikacji SeRCe (CRP KEP) – jeden pracownik (K.J.) przeglądała dane podatników,
- w aplikacji PoltaxPlus – pięciu pracowników (M.C., A.D., K.J., E.S.-C., N.W.) przeglądało dane podmiotów,
- w aplikacji SSP – pięciu pracowników (K.J., E.S.-C., N.W., Ł.J., I.M.) przeglądało dane podatników,
- w „Serwisie Ksiąg Wieczystych Ministerstwa Sprawiedliwości dla MF” nie odnotowano zapytań dokonanych przez pracowników wskazanych przez Urząd Skarbowy w Złotowie, jako osoby posiadające dostęp do tego systemu (M.R., K.J.).

Szczegółowe ustalenia:

1. Aplikacja SeRCe (CRP KEP)

Badaniem objęto przeglądanie danych osób fizycznych od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

W tym okresie:

- Pracownik K.J. wyszukała dane 188 osób fizycznych.
- Pracownik A.D. nie wyszukiwała danych w aplikacji SeRCe.

Sprawdzeniem objęto wyszukiwanie przez panią K.J. danych 31 podmiotów (tj. 16% populacji). W 13 przypadkach stwierdzono, że w okresie, w którym wyszukiwano podmiot prowadzona była sprawa (na podstawie danych z EGAPOLTAX). W przypadku pozostałych 18 podmiotów, zwrócono się do Urzędu Skarbowego w Złotowie z prośbą o wyjaśnienie (w przypadku 2 podmiotów były prowadzone wcześniej sprawy w EGAPOLTAX, ale zostały zakończone w 2018 r. i 2021 r.). Kontrolowana jednostka złożyła wyjaśnienia w powyższym zakresie. W 16 przypadkach wykazała i udokumentowała związek przeglądania z realizowanymi czynnościami służbowymi. W pozostałych 2 przypadkach przeglądania wyjaśniono, że w pierwszej sprawie wystąpiło błędne wyszukanie podmiotu (w wyjaśnieniu wskazano, że wyszukiwanie miało dotyczyć osoby o tym samym imieniu i nazwisku, gdzie nazwisko miało inną pisownię, ale to samo brzmienie³⁰), w drugiej sprawie pracownik nie potrafił jednoznacznie wskazać przyczyn przeglądania. Podał prawdopodobne przyczyny tego wyszukiwania m.in. zweryfikowanie właściwości miejscowej podmiotu w związku z zapytaniem KCIK, ewentualne powiązanie z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym

²⁹ Wyjaśnień kontrolowana jednostka udzieliła 3 marca 2023 r., ponownie przesała uprzednio niewłaściwie potwierdzone za zgodność pliki 6 marca 2023 r., w dniu 10 marca 2023 r. e-mailem uzupełniła dokumentację w sprawie I.M., a w dniu 13 marca 2023 r. e-mailem uzupełniła dokumentację w sprawie N.W.

³⁰ Nazwiska homofoniczne.

np. osoba współpracująca ze zobowiązanym lub reprezentant, ustalenie nadawcy przekazanej elektronicznie deklaracji VAT-7.

Podsumowując, na objęte próbą 31 podmiotów, w 94% udokumentowano i wykazano związek z realizowanymi czynnościami służbowymi. Związku takiego nie udokumentowano w 2 przypadkach tj. 6%. Trudności z ustaleniem konkretnej czynności, której przeglądanie dotyczyło może wynikać z upływu czasu jaki minął od przeglądania tj. w badanych przypadkach 7 i 3 miesiące.

Brak rozliczalności w 6% badanych spraw stanowi uchybienie.

2. PoltaxPlus

Badaniem objęto przeglądanie podmiotów od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. W tym okresie:

- Pracownik M.C. wyszukiwała dane 52³¹ podmiotów. W przypadku 34 podmiotów prowadzono w 2022 r. sprawy (dane według EGAPOLTAX). W stosunku do 18 przeglądanych przez pracownika M.C. podmiotów w EGAPOLTAX zarejestrowano sprawy, które:

- zostały zakończone przed 2022 r.,

- zostały wszczęte w 2023 r.,

lub nie odnotowano spraw prowadzonych wobec wyszukiwanego podmiotu.

Z wyjaśnienia przekazanego w dniu 3 marca 2023 r. przez Zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Annę Judycką, uzupełnionego oświadczeniem pani M.C. z 9 marca 2023 r., wynika, że pani M.C. udokumentowała związek przeglądania w stosunku do 8 podmiotów. W zakresie pozostałych 10 podmiotów wyjaśniono, że weryfikacja związana była m.in. z zawiadomieniem wierzyciela (dot. tytułu wykonawczego) – brak tytułu w EGAPOLTAX, weryfikacją w związku z ustaleniem właściwości miejscowej – otrzymano eTW, zapytaniem telefonicznym o postępowanie (nie udzielono informacji), wizytą podatnika w urzędzie po otrzymaniu upomnienia (brak zaległości na dzień wizyty), wizytą podatnika w urzędzie w celu uregulowania należności – ustalono właściwość innego US – Gniezno.

Pani M.C. w oświadczeniu z 9 marca 2023 r. wyjaśniła, że przeglądania danych dokonuje wyłącznie w związku z czynnościami służbowymi. Z przeszukiwania informacji o osobach fizycznych korzysta próbując ustalić zmiany adresów, nazwisk, dane teleadresowe – zarówno na potrzeby własne, jak i współpracowników. Nie każda czynność zostaje zakończona notatką lub sporządzeniem dokumentu, który mógłby ją potwierdzić.

Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia należy podkreślić, że wyszukiwania podmiotów w PoltaxPlus nie należy dokonywać na potrzeby innych pracowników. W komórce egzekucji administracyjnej w Urzędzie Skarbowym w Złotowie, każdy pracownik posiada odpowiednie role w PoltaxPlus, które umożliwiają mu przeszukiwanie bazy danych.

Natomiast w przypadku, gdy wyszukiwanie podmiotu nie dotyczy aktualnie prowadzonych czynności służbowych (np. brak sprawy w Egapoltax), to powinno być

³¹ Wszystkich wyszukiwań 85, w tym unikalnych podmiotów 52.

w należyty sposób udokumentowane w celu zapewnienia rozliczalności w systemach informatycznych. Inaczej taka weryfikacja może budzić wątpliwości. Oczywiście wy tłumaczalne są niewielkie odstępstwa w tym zakresie (rzędu kilku procent).

W badanej próbie, wśród podmiotów wyszukiwanych przez panią M.C. był pan Cz.K., który zmarł w 2003 r. Jako powód wyszukiwania pani M.C. wskazała cyt. „zapytanie telefoniczne o postępowanie – nie udzielono informacji”. Pani M.C. 13 marca 2023 r. uzupełniła złożone wyjaśnienia, wskazała, że 19 października 2022 r. otrzymała telefonicznie zapytanie, czy prowadzone jest postępowanie egzekucyjne wobec podmiotu (podano PESEL). Pani M.C. nie stwierdziła sprawy w EGAPOLTAX i zweryfikowała dane w PoltaxPlus. Ustaliła, że podatnik nie żyje od wielu lat. Zapytała do kogo należy podany PESEL. Dzwoniący poinformował, że podał dane wujka. Pani M.C. poinformowała o konieczności posiadania pełnomocnictwa i odmówiła udzielenia informacji telefonicznej.

Powyzsze informacje są niespójne. Jeżeli pani M.C. stwierdziła, że podatnik nie żyje to należało niezwłocznie odmówić udzielenia informacji. Ponadto osoba nieżyjąca nie mogłaby udzielić pełnomocnictwa, więc informowanie rozmówcy o konieczności jego posiadania było nielogiczne.

Podsumowując, na objęte badaniem 52 podmioty, w 81% udokumentowano i wykazano związek przeglądania z realizowanymi czynnościami służbowymi. Związku takiego nie udokumentowano w 10 przypadkach tj. 19%.³² Pracownik nie wykazał, że ma trudności z ustaleniem konkretnej czynności, której przeglądanie dotyczyło. W 1 przypadku istnieją wątpliwości dotyczące faktycznego powodu przeglądania tj. przeglądano dane podatnika, który od 19 lat nie żyje.

Stwierdzono brak rozliczalności w stosunku do 19% przeglądanych podmiotów.

- Pracownik A.D. wyszukiwała dane 2 podmiotów. W stosunku do 1 wyszukiwanego podmiotu nie prowadzono spraw w EGAPOLTAX (wyszukiwanie dotyczyło pracownika US w Złotowie) – zwrócono się o uzasadnienie związku przeglądania z prowadzonymi czynnościami służbowymi wobec tej osoby.

Z wyjaśnienia przekazanego w dniu 3 marca 2023 r. przez Zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Annę Judycką wynika, że przeglądanie nie miało związku z prowadzonymi czynnościami służbowymi. Pani A.D. wskazała, że nie pamięta przyczyny przeglądania danych.

Pani A.D. w uzupełnieniu w oświadczeniu z 9 marca 2023 r. wskazała ponownie, że dokładnej przyczyny przeglądania danych nie pamięta, poinformowała, że chciała sprawdzić datę urodzenia tej osoby.

Do nieuprawnionego zapoznania się przez panią A.D. z danymi osobowymi pracownika US w Złotowie, doszło 18 października 2022 r. o g. 8:29 i dotyczyło wyświetlenia danych o osobie fizycznej (wyświetlane dane to m.in: PESEL, nr dowodu tożsamości, data urodzenia, imiona rodziców, nazwisko rodowe, adres).

³² Pracownik SEE pani M.C. wskazywała powód przeglądania, ale w 10 sprawach nie udokumentowała w żaden sposób związku przeglądania z czynnościami służbowymi.

Przeglądanie danych podmiotów bez związku z prowadzonymi czynnościami służbowymi stanowi nieprawidłowość. Dane osobowe mogą być przetwarzane wyłącznie zgodnie z prawem. Przetwarzanie danych w sposób inny niż określony w przepisach prawa stanowi naruszenie bezpieczeństwa informacji.³³

Przetwarzanie danych osobowych bez wiedzy i zgody osób, których dane dotyczą, może nastąpić wyłącznie na podstawie przepisów prawa unii europejskiej lub prawa krajowego.³⁴

Za poufność przetwarzanych danych odpowiedzialni są wszyscy użytkownicy (...). Za rozliczalność przetwarzanych danych odpowiedzialni są m.in. kierownicy komórek organizacyjnych/przełożeni użytkownika w zakresie nadzoru nad zakresem uprawnień oraz czynnościami użytkownika w systemie.³⁵

W sprawie mają także zastosowanie przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), w szczególności zasady przetwarzania danych osobowych (art. 5 rozporządzenia) i zgodności przetwarzania z prawem (art. 6 rozporządzenia).

W badanej sprawie zaistniała możliwość bezprawnego przetwarzania danych osobowych. Do zdarzenia doszło wskutek świadomego działania pracownika przetwarzającego dane. Nieuprawnione zapoznanie się z danymi osobowymi (naruszenie zasady ochrony danych osobowych) stanowi nieprawidłowość. Powyższe oceniono negatywnie również w kontekście przeglądu danych współpracownika.

- Pracownik K.J. wyszukiwała dane 3 podmiotów. W przypadku 1 podmiotu prowadzono sprawę w EGAPOLTAX, w stosunku do 2 podmiotów takich spraw w EGAPOLTAX nie odnotowano. Z wyjaśnień złożonych 3 marca 2023 r. wynika, że:
 - w 1 przypadku pani K.J. nie pamiętała w jakim celu wybierała podmiot, wskazała, że najprawdopodobniej wpisała błędny PESEL (wyjaśnienia nie uwzględniono, ponieważ podmiot J.M. wyszukiwany był dwukrotnie),
 - w 1 przypadku według wyjaśnień przeglądanie dotyczyło zapytania telefonicznego od klientki, czy wobec niej jest prowadzone postępowanie egzekucyjne z uwagi

³³ Pkt 6.1 Polityki Bezpieczeństwa Danych Osobowych stanowiącej załącznik nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia i wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu (obowiązującej w dniu wystąpienia incydentu bezpieczeństwa informacji). 30/41

³⁴ Pkt 6.6 Polityki Bezpieczeństwa Danych Osobowych stanowiącej załącznik nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia i wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu (obowiązującej w dniu wystąpienia incydentu bezpieczeństwa informacji).

³⁵ Pkt 14.3 Polityki Bezpieczeństwa Danych Osobowych stanowiącej załącznik nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie ustanowienia i wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu (obowiązującej w dniu wystąpienia incydentu bezpieczeństwa informacji).

na otrzymaną korespondencję (brak udokumentowania przeprowadzonej rozmowy z klientem A.S.).

Oba wyżej wymienione wyszukiwania dotyczyły wyświetlenia informacji o osobie fizycznej (wyświetlone dane to m.in: PESEL, nr dowodu tożsamości, data urodzenia, imiona rodziców, nazwisko rodowe, adres).

W tych przypadkach stwierdzono brak rozliczalności.

- Pracownik E. S.-C. w kontrolowanym okresie przeglądała decyzję jednego podmiotu w PoltaxPlus.

Ze złożonego w dniu 3 marca 2023 r. wyjaśnienia wynika, że przeglądanie miało miejsce w związku z prowadzonym postępowaniem MPP - wniosek złożony przez spadkobierców pani K.G. Pani E.S.-C. sprawdziła w PoltaxPlus powiązania decyzji i sposób jej załatwienia. Bez uwag.

- Pracownik N.W. wyszukiwała dane 7 podmiotów. Na podstawie złożonych 3 marca 2023 r. wyjaśnień (uzupełnionych 13 marca 2023 r.) stwierdzono, że wszystkie 7 wyszukiwań podmiotów miało związek z realizowanymi czynnościami służbowymi (kontrola podatkowa – 3 przypadki, nabycie sprawdzające – 2 przypadki, akcja mandatowa/przygotowanie do akcji mandatowej – 2 przypadki). Bez uwag.
- Pracownicy M.R., I.M. i Ł.J. nie wyszukiwali podmiotów w kontrolowanym okresie w systemie PoltaxPlus.

Ogółem w 20% przypadków przeglądnia danych w systemie PoltaxPlus stwierdzono brak rozliczalności, co stanowi nieprawidłowość. Pracownicy w tym zakresie nie udokumentowali w związku przeglądnia z realizowanymi czynnościami służbowymi (wskazywano jedynie w jakim celu mogli przeglądać dane tych podmiotów).

Przyczyną powyższego było brak wdrożenia metod zapewniających rozliczalność przeglądanych danych. Skutki są trudne do oszacowania, jednak zawsze generują ryzyko wystąpienia przypadków przeglądnia danych niezwiązanych z realizowanymi czynnościami służbowymi.

3. SSP – Scentralizowany System Poboru

Badaniem objęto przeglądanie podmiotów od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., w tym okresie:

- Pracownik E.S.-C. przeglądała dane 72 podmiotów (647 czynności wyszukiwania podmiotu). W przypadku 69 podmiotów przeglądanie dotyczyło jednocześnie konta podatnika SD lub KP, sprawy, pisma – co wskazuje na istnienie (i prowadzenie) sprawy w zakresie podatków KP i SD w SSP. W 3 przypadkach stwierdzono wyłącznie wyświetlenie podatnika – odnośnie do tych podmiotów prowadzone było postępowanie podatkowe (według PoltaxPlus: 2 podmioty ZOB-W – wszczęcie postępowania i 1 podmiot ZOB-M2 w 2022 r.). Bez uwag.
- Pracownik Ł.J. przeglądał dane 38 podmiotów (50 czynności wyszukiwania podmiotu). Wszystkie przypadki przeglądnia dotyczyły wyświetlenia podmiotu. Do badania wybrano 10 przypadków przeglądnia.

Na podstawie wyjaśnień i okazanych przez kontrolowaną jednostkę dokumentów (pismo z 3 marca 2023 r.) ustalono, że wszystkie 10 przypadków przeglądnia danych

w SSP ma odzwierciedlenie w okazanej do kontroli dokumentacji. Sprawdzenie realizowane było na potrzeby innych komórek urzędu (SKA i SOB) i dotyczyło wyłącznie sprawdzenia pełnomocnictw ogólnych podmiotów. Bez uwag.

- Pracownik I.M. przeglądała dane 28 podmiotów (32 czynności wyszukiwania podmiotu). Wszystkie przypadki przeglądania dotyczyły wyświetlenia podmiotu. Do badania wybrano 10 przypadków przeglądania.

Na podstawie wyjaśnień i okazanych przez kontrolowaną jednostkę dokumentów³⁶ ustalono, że wszystkie 10 przypadków przeglądania danych w SSP ma odzwierciedlenie w okazanej do kontroli dokumentacji i miało związek z czynnościami służbowymi. Sprawdzenie realizowane było w związku z prowadzoną akcją mandatową (6 przypadków), prowadzonymi kontrolami podatkowymi (3 przypadki) oraz wnioskiem podatnika dot. wydania kopii dokumentacji z akt kontroli (1 przypadek). Bez uwag.

- Pracownik N.W. przeglądała dane 102 podmiotów (616 czynności wyszukiwania podmiotu). W przypadku 53 podmiotów przeglądanie dotyczyło jednocześnie konta podatnika SD, PCC lub KP, sprawy, pisma itp. – co wskazuje na istnienie (i prowadzenie) sprawy w zakresie podatków SD, PCC lub KP. W 49 przypadkach stwierdzono wyłącznie wyświetlenie podatnika – do badania wybrano 12 podmiotów, których dane wyszukiwano.

Na podstawie wyjaśnień i okazanych przez kontrolowaną jednostkę dokumentów³⁷ ustalono, że w 10 przypadkach przeglądanie miało związek z realizowanymi czynnościami służbowymi tj. w 6 przypadkach dotyczyło weryfikacji podmiotu w związku z akcją mandatową, w 3 przypadkach miało związek z weryfikacją dot. karty weryfikacyjnej KCIK, w 1 przypadku wyświetlenie podmiotu miało miejsce w związku ze współpracą z komórką SKI (podwójne odnotowanie podmiotu w SeRCe) z uwagi na brak dostępu do teczki (brak uprawnień).

W 2 przypadkach przeglądanie nie miało związku z realizowanymi czynnościami służbowymi i dotyczyło danych męża i ojca współpracownicy tj. pani I.M.

Pani N.W. wyjaśniła, że przeglądanie dotyczyło ustalenia numeru telefonu kontaktowego do męża współpracownicy z pokoju I.M., ponieważ w tym dniu zapomniała telefonu komórkowego, a z racji opieki nad schorowanym ojcem panem R.S. i wykonywaniem do niego telefonu o stałej porze dnia było to niezbędne dla spokojnego wykonywania obowiązków służbowych. Wszystko odbyło się w porozumieniu z panią I.M. i na jej prośbę, gdyż komputer pani I.M. działa bardzo powoli, a pani N.W. już była zalogowana w systemach.

Pani I.M. potwierdziła ten fakt.

Powyższe przeglądanie realizowało cel prywatny, a nie służbowy i stanowi nieprawidłowość.

- Pracownik K.J. przeglądała dane 2 podmiotów (2 czynności wyszukiwania podmiotu – Spółki z o.o.). Do badania wybrano 2 podmioty przeglądane w kontrolowanym okresie.

³⁶ Pismo z 3 marca 2023 r. uzupełnione w dniu 10 marca 2023 r. o kopię pełnomocnictwa dla podmiotu T.M.

³⁷ Pismo z 3 marca 2023 r.

Przyjęto wyjaśnienia kontrolowanej jednostki z 3 marca 2023 r. Wykazano związek przeglądania z realizowanymi czynnościami służbowymi – bez uwag.

- Pracownicy M.R., A.D. i M.C. nie wyszukiwali podmiotów w kontrolowanym okresie systemie SSP.

4. „Serwis Ksiąg Wieczystych Ministerstwa Sprawiedliwości dla MF”

Nie odnotowano zapytań dokonanych przez wybranych do badania 2 pracowników Urzędu Skarbowego w Złotowie z komórki SEE w kontrolowanym okresie.³⁸

Podsumowując, na podstawie badanej próby kontrolnej, pozytywnie oceniono wykorzystanie systemu SeRCe – 94% przypadków przeglądania danych w tym systemie znalazło odzwierciedlenie w realizowanych czynnościach służbowych. Nie wykazano związku z realizowanymi czynnościami w 6% badanych podmiotów, przy czym w jednym przypadku wyszukiwanie wystąpiło w związku z pomyłką przy wpisywaniu nazwiska do systemu, a w drugim przypadku pracownik nie potrafił jednoznacznie wskazać przyczyn przeglądania. Powyższe zakwalifikowano jako uchybienie.

W zakresie przeglądania danych podmiotów w aplikacji PoltaxPlus stwierdzono ogółem, że 80% przypadków przeglądania danych znalazło odzwierciedlenie w realizowanych czynnościach służbowych. W 20% badanych przypadków, pracownicy wskazywali w jakim celu mogli przeglądać dane podmiotów, natomiast w żaden sposób nie udokumentowali tego faktu. Należy zauważyć różnice w poszczególnych komórkach. W komórce SPO wszyscy pracownicy wykazali związek przeglądania z realizowanymi czynnościami służbowymi (100% przypadków przeglądania w tej komórce), natomiast w komórce SEE wykazano taki związek w 77% wyszukiwań.

Negatywnie oceniono fakt przeglądania danych osobowych innego pracownika US w Złotowie w systemie POLTAXPLUS przez pracownika A.D. (nieuprawnione zapoznanie się z danymi osobowymi). Powyższe stanowi nieprawidłowość.

Stwierdzono, że nadzór nad czynnościami użytkowników z komórki SEE w systemach informatycznych prowadzony był niewłaściwie, a przyjęty sposób działania nie zapewniał właściwej rozliczalności.

Pozytywnie oceniono prawidłowość wykorzystania systemu SSP do czynności służbowych, w 98% badanych przypadków taki związek wykazano. W 2 sprawach (2% badanej populacji) przeglądanie nie miało związku z realizowanymi czynnościami służbowymi i dotyczyło danych męża i ojca współpracownicy osoby przeglądającej (na jej prośbę). Mimo, że obie pracownice potwierdziły fakt przeglądania, to stwierdzono, że nie było ono związane z czynnościami służbowymi i realizowało cel prywatny, co stanowi nieprawidłowość.

W badanych sprawach zwraca uwagę brak właściwego dokumentowania przeglądania danych podmiotów w systemach informatycznych, szczególnie w sytuacji, gdy przeglądanie nie dotyczy podmiotów, w stosunku do których prowadzone są czynności służbowe w komórce organizacyjnej (konkretne sprawy). Faktycznie każda rozmowa między urzędnikiem a klientem

³⁸ Ze złożonych wyjaśnień wynika, że w Urzędzie Skarbowym w Złotowie księgi wieczyste przeszukiwane są za pomocą Branżowej EKW, która to usługa jest dostarczana przez Ministerstwo Sprawiedliwości (nie objęto badaniem).

urzędu skarbowego powinna zostać udokumentowana (np. w formie notatki służbowej). Brak dokumentowania takich zdarzeń oceniono jako uchybienie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- pani A.D. w zakresie nieuprawnionego przeglądania danych osobowych innego pracownika Urzędu Skarbowego w Złotowie,
- pani N.W. w zakresie przeglądania danych podmiotów w systemie SSP bez związku z realizowanymi czynnościami służbowymi,
- pani M.C. i pani K.J. w zakresie nieudokumentowania (braku rozliczalności) związku przeglądania danych w PoltaxPlus z realizowanymi czynnościami służbowymi,
- kierownicy komórek SEE i SPO w osobach pani K.J. i pani E. S.-C. w zakresie sprawowanego nadzoru nad działaniami podległych pracowników,
- Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie pani Joanna Ciosek oraz Zastępca Naczelnika pani Anna Judycka w zakresie nadzoru sprawowanego nad Pionem Poboru i Egzekucji oraz Pionem Kontroli i Orzecznictwa.

Ogólnie prawidłowość wykorzystania systemów informatycznych oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

[dowód: akta kontroli poz. 20, str. 63 – 73]

III. Kontrola funkcjonalna

Kontrole funkcjonalne powinny być realizowane zgodnie z *Procedurą kontroli funkcjonalnej* wprowadzoną przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu Zarządzeniem nr 167/2018 z dnia 15 grudnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia kontroli funkcjonalnej, następnie zmienioną zarządzeniem nr 24/2019 z 25 marca 2019 r., nr 59/2019 z 27 maja 2019 r., nr 63/2020 z 17 lipca 2020 r. i nr 211/2021 z 25 listopada 2021 r. Zgodnie z § 13 Procedury kontroli funkcjonalnej, komórka ds. kontroli wewnętrznej w dokumentach pokontrolnych, sporządzanych w wyniku przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i instytucjonalnych, zawiera ocenę kontroli funkcjonalnych, przeprowadzonych w kontrolowanej jednostce w odniesieniu do obszaru objętego kontrolą.

Zgodnie z treścią *Procedury zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych* stanowiącej załącznik nr 1 do Instrukcji Zarządzania Systemami Informatycznymi³⁹, kierownicy komórek organizacyjnych jednostki nie rzadziej niż raz na pół roku dokonują przeglądu zasadności i aktualności uprawnień nadanych podległym pracownikom. W badanych komórkach przegląd uprawnień dokonywany był w ramach kontroli funkcjonalnej.

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu wyznaczył priorytet kierownictwa Izby celem uwzględnienia w ramach wykonywania czynności kontroli funkcjonalnej w 2022 r.

³⁹ Zarządzenia Nr 167/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie ustanowienia i wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu oraz Nr 12/2022 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia i wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu.

„Nadzorowanie przez bezpośrednich przełożonych uprawnień do systemów informatycznych”.

Weryfikacją objęto kontrole funkcjonalne dotyczące kontrolowanego zagadnienia przeprowadzone w komórkach SEE i SPO przez osoby kierujące tymi komórkami, a także przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie i Zastępcę Naczelnika w zakresie podległych pracowników (kierowników komórek SEE i SPO).

W kontrolowanych sprawach jednostka złożyła wyjaśnienia w dniu 13 marca 2023 r., które w części uwzględniono.

Badane 4 kontrole funkcjonalne zostały przeprowadzone terminowo (w grudniu 2022 r.), swoim zakresem obejmowały II półrocze 2022 r. Zostały udokumentowane „Informacją o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej” sporządzoną na prawidłowym wzorze. W 3 przypadkach zostały prawidłowo zaewidencjonowane w spisie spraw o symbolu JRWA 093. W 1 przypadku informacja nie została zaewidencjonowana, jak wyjaśniono z powodu niewiedzy p.o. kierownika komórki SEE. Kontrole swoim zakresem obejmowały „Nadzorowanie przez bezpośrednich przełożonych uprawnień do systemów informatycznych” (komórka SEE, SPO), „Aktualność, zgodność i zasadność przyznanym pracownikom uprawnień w systemach informatycznych” (p.o. kierownika SEE, kierownik SPO).

Szczegółowe ustalenia:

Referat Egzekucji Administracyjnej

Z opisu ustaleń wynika, że przeprowadzona kontrola miała na celu sprawdzenie aktualności, zgodności i zasadności przyznanym pracownikom uprawnień do systemów informatycznych. Kontrolę przeprowadzono na podstawie wydruków – zestawień z systemów Qasystent i CSU. Sprawdzeniem objęto 6 pracowników komórki SEE. Kontrolą nie objęto 1 pracownika. Kontrolowana jednostka w dniu 13 marca 2023 r. wyjaśniła, że kontrolą funkcjonalną nie została objęta pani M.S. z powodu długiej absencji, która trwała od 25 listopada 2019 r. Pracownica wróciła do pracy 23 grudnia 2022 r., ale nie wykonywała żadnych zadań (p.o. kierownika w tym czasie przebywał na urlopie). Od 28 grudnia 2022 r. pracownica wykorzystuje zaległy urlop. Uwzględniono złożone wyjaśnienia.

W kontroli funkcjonalnej ustalono, że pracownikowi, który przeszedł na emeryturę odebrano wszystkie uprawnienia. Stwierdzono również, że w przypadku 5 pracowników w systemie Qasystent nie odwzorowano posiadanych uprawnień (wymieniono pracowników i brakujące uprawnienia).

Dział Postępowania Podatkowego i Kontroli Podatkowej

Z opisu ustaleń wynika, że kontrolą objęto 3 z 9 pracowników komórki SPO. Weryfikowani pracownicy nie wystąpili w próbie kontrolnej.

Zgodnie z procedurą zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych stanowiącą Załącznik Nr 1 do Instrukcji Zarządzania Systemami Informatycznym „Kierownicy komórek organizacyjnych jednostki nie rzadziej niż raz na pół roku dokonują przeglądu zasadności i aktualności uprawnień nadanych podległym pracownikom.” Kontrolowana jednostka wyjaśniła, że kierownik SPO dokonał zapisu o weryfikacji 3 z 9 pracowników, natomiast faktycznie raporty z aplikacji Qasystent zostały przygotowane na rzecz wszystkich

pracowników komórki. Na skutek przeprowadzonej interpretacji zapisu instrukcji kierownik doszedł do przekonania, że w protokole kontroli funkcjonalnej będzie wystarczające zamieszczenie informacji o objęciu kontrolą wybranych pracowników komórki, a nie ich ogółu. Wskazano, że począwszy od kontroli funkcjonalnych za I półrocze 2023 r. nastąpi zmiana w tym obszarze. Ponadto w przyszłości zapisy w protokole kontroli funkcjonalnej będą bardziej precyzyjne poprzez dookreślenie danych objętych weryfikacją, systemów oraz co do aktualności tych danych.

Nie opisano na podstawie jakich danych przeprowadzono weryfikację, ani jakich systemów ona dotyczyła. Ograniczono się do sformułowania „Nie stwierdzono nieprawidłowości”. Z opisu nie wynika, czy wszystkie uprawnienia nadane pracownikom są zasadne i aktualne.

P.o. kierownika referatu SEE

Kontrolę przeprowadziła Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie Joanna Ciosek. Na informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej odnotowano numer sprawy: 3036-SWW.093.46.2022, , który jest zgodny z okazanym rejestrem (spis spraw o symbolu JRWA 093). Z rejestru wynika data 28 grudnia 2022 r., która jest jednocześnie datą wszczęcia i zakończenia sprawy. Te zapisy są niezgodne ze stanem faktycznym, ponieważ kontrolę funkcjonalną Naczelnik US w Złotowie przeprowadziła 30 grudnia 2022 r.

Kontrolowana jednostka wyjaśniła, że kontrola funkcjonalna o nr 3036-SWW.093.46.2022 została faktycznie przez Naczelnika Urzędu Skarbowego przeprowadzona 30 grudnia 2022 r., jednak naczelnik poprosił pracownika SWW o wygenerowanie numeru w SZD 28 grudnia 2022 r. Z uwagi na bardzo duże obciążenie obowiązkami w dniu 28 i 29 grudnia 2022 r., kontrolę faktycznie przeprowadzono 30 grudnia 2022 r. i taka data widnieje na informacji (udostępniono pdf metryki do pisma SZD o nr 3036-SWW.093.46.2022). Uwzględniono złożone wyjaśnienia.

Sprawdzeniem objęto 4 pracowników, w tym p.o. kierownika SEE. Z opisu ustaleń wynika, że przeprowadzona kontrola miała na celu sprawdzenie aktualności, zgodności i zasadności przyznanych pracownikom uprawnień w systemach informatycznych. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że nie wszystkie posiadane przez pracowników uprawnienia znajdują odzwierciedlenie w aplikacji Qasystem. Nie wymieniono, którym pracownikom i jakich uprawnień nie odzwierciedlono w tym systemie.

Z ustaleń dokonanych w toku kontroli przeprowadzonej przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu, wynika, że p.o. kierownika referatu SEE K.J. miała nadane uprawnienia wykraczające poza zakres działania komórki SEE – w „Informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej” nie odniesiono się do kwestii szerokich uprawnień nadanych pani K.J.

Ze złożonego 13 marca 2023 r. wyjaśnienia kontrolowanej jednostki, wynika czym kierował się Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie, pozostawiając tak szeroki zakres uprawnień pracownikowi. Natomiast stosowne zapisy nie znalazły odzwierciedlenia w sporządzonej przez Naczelnika Urzędu „Informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej”.

Kierownik działu SPO

Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie Anna Judycka przeprowadziła 16 grudnia 2022 r. kontrolę funkcjonalną w zakresie „Aktualności, zgodności i zasadności przyznanych

pracownikom, kierownikom podległego pionu, uprawnień w systemach informatycznych” według stanu na 16 grudnia 2022 r. m.in. w zakresie zgodności przyznanych uprawnień kierownikowi działu SPO E.S.-C.

Kontrolę udokumentowano „Informacją o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej” sporządzoną na prawidłowym wzorze. Na informacji odnotowano numer sprawy: 3036-SWW.093.45.2022, , który jest zgodny z okazanym rejestrem (spis spraw o symbolu JRWA 093). Z rejestru wynika data 28 grudnia 2022 r., która jest jednocześnie datą wszczęcia i zakończenia sprawy. Te zapisy są niezgodne ze stanem faktycznym, ponieważ kontrolę funkcjonalną Zastępca Naczelnika US w Złotowie przeprowadziła 16 grudnia 2022 r.

Kontrolowana jednostka wyjaśniła, że kontrola funkcjonalna została przez Zastępcę Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie przeprowadzona 16 grudnia 2022 r. i wówczas zastępca poprosił pracownika SWW o wygenerowanie nr w SZD. Numer został rzeczywiście wygenerowany później, a numer sprawy zastępca dopisał odręcznie dopiero po powrocie ze swojego urlopu (urlop od 19 grudnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.). Załączono metrykę sprawy z SZD. Uwzględniono złożone wyjaśnienia.

Sprawdzeniem objęto 4 pracowników, w tym p.o. kierownika SPO. Z opisu ustaleń wynika, że kontroli funkcjonalnej poddano aktualność, zgodność i zasadność przyznanych uprawnień. Weryfikacji dokonano na podstawie analizy zakresów obowiązków i upoważnień pracowników w odniesieniu do zapisów w systemie Qasystent, OIOM w CSU poprzez moduł Raporty. Brak natomiast zapisów, co ustalono.

Stwierdzono, wadliwie sprawowany nadzór w ramach kontroli funkcjonalnej nad aktualnością, zgodnością i zasadnością przyznanych uprawnień do systemów informatycznych podległym pracownikom (uchybiecie):

- Niewystarczający nadzór nad aktualnością oraz zasadnością nadanych uprawnień do systemów informatycznych podległych pracownikom, prowadzony w ramach kontroli funkcjonalnej.
- Niedokładny opis ustaleń faktycznych kontroli funkcjonalnej m.in.:
 - w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że nie wszystkie posiadane przez pracowników uprawnienia znajdują odzwierciedlenie w systemie Qasystent; nie wymieniono, którym pracownikom i jakich uprawnień nie odzwierciedlono w tym systemie,
 - w komórce SPO - nie opisano na podstawie jakich danych przeprowadzono weryfikację, ani jakich systemów ona dotyczyła; ograniczono się do sformułowania „Nie stwierdzono nieprawidłowości”; z opisu nie wynika, czy wszystkie uprawnienia nadane pracownikom były zasadne i aktualne.
- Nieobjęcie kontrolą funkcjonalną wszystkich pracowników z komórki SPO⁴⁰. Działanie niezgodne z Załącznikiem Nr 1 do Instrukcji Zarządzania Systemami Informatycznym cyt.: „Kierownicy komórek organizacyjnych jednostki nie rzadziej niż raz na pół roku dokonują przeglądu zasadności i aktualności uprawnień nadanych podległym pracownikom.”

⁴⁰ W komórce SEE również dokonując weryfikacji pominięto jednego pracownika, jednak w tym przypadku dotyczyło to osoby, która 23 grudnia 2022 r. powróciła do pracy po kilkuletniej absencji, a od 28 grudnia 2022 r. przebywała na zaległym urlopie wypoczynkowym.

Przyczyną była błędna interpretacja zapisów ww. Instrukcji przez kierującą komórką.

- P.o. kierownika referatu SEE miała nadane uprawnienia wykraczające poza zakres działania komórki SEE – w „Informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej” nie odniesiono się do kwestii szerokich uprawnień nadanych temu pracownikowi.
- Brak zaewidencjonowania w rejestrze 093 informacji o przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej (komórka SEE), co wynikało z niewiedzy p.o. kierującej komórką.
- Rozbieżności pomiędzy faktyczną datą przeprowadzenia kontroli funkcjonalnej, a danymi z SZD (na podstawie metryki sprawy). Przyczyną było zbyt późne lub przedwczesne utworzenie sprawy w SZD przez pracownika komórki SWW (na wniosek osoby przeprowadzającej kontrolę funkcjonalną).

Podsumowując, pozytywnie należy ocenić terminowość realizacji kontroli funkcjonalnych w zakresie weryfikacji uprawnień do systemów informatycznych. Kontrole realizowano na koniec półrocza i ten okres objęty był weryfikacją. Mimo regularnie prowadzonych kontroli funkcjonalnych, stwierdzono niewystarczający nadzór nad aktualnością oraz zasadnością nadanych uprawnień do systemów informatycznych podległych pracownikom, prowadzony w ramach kontroli funkcjonalnej. Wadliwie przeprowadzona kontrola funkcjonalna w zakresie uprawnień do systemów informatycznych skutkowała tym, że pracownicy posiadali prawa dostępu do informacji szerszych niż te które potrzebne są do wykonywania powierzonych im zadań⁴¹. Nadmierne, w stosunku do wykonywanych zadań (zakresu upoważnienia), uprawnienia użytkownika do zasobów systemu mogą świadczyć o możliwości zaistnienia naruszenia bezpieczeństwa informacji⁴². Z drugiej strony nienadanie pracownikom uprawnień, które są przeznaczone do pracy w danej komórce (np. uprawnienia do modułu Wierzytelności WRO-System dla pracowników egzekucji administracyjnej) może utrudniać prawidłową realizację zadań.

[dowód: akta kontroli poz. 20, str. 74 – 80]

IV. Kontrole zewnętrzne

Ustaleń dokonano na podstawie okazanej książki kontroli Urzędu Skarbowego w Złotowie. Organy zewnętrzne w ciągu ostatnich 3 lat nie prowadziły kontroli w badanym zakresie w kontrolowanej jednostce.

Podsumowując, w skontrolowanym zakresie stwierdzono:

Nieprawidłowości:

1. Nieuprawnione zapoznanie się z danymi osobowymi, poprzez przeglądanie w systemie PoltaxPlus informacji o współpracowniku (naruszenie zasady ochrony danych osobowych).
2. Przeglądanie danych osobowych podmiotów w systemie informatycznym bez związku realizowanymi z czynnościami służbowymi.

⁴¹ Zasada przywilejów koniecznych i zasada wiedzy koniecznej.

⁴² Procedura Zarządzania Incydentami Bezpieczeństwa Informacji w Ministerstwie Finansów oraz w jednostkach organizacyjnych resortu finansów.

3. Wadliwe wydawanie, rejestrowanie i monitorowanie aktualności upoważnień udzielonych przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Złotowie podległym pracownikom.
4. Brak rozliczalności w zakresie 20% przeglądanych podmiotów w systemie PoltaxPlus.

Uchybienia:

1. Naruszenie zasady przywilejów koniecznych, wskutek nieodebrania pracownikom uprawnień do systemów informatycznych, po ich przejściu do innej komórki.
2. Wadliwie sprawowany nadzór w ramach kontroli funkcjonalnej nad aktualnością, zgodnością i zasadnością przyznanych uprawnień do systemów informatycznych podległym pracownikom.
3. Niedostateczny nadzór nad czynnościami użytkownika w systemie. Brak wprowadzenia metod zapewniających rozliczalność przetwarzanych danych w systemach informatycznych. Brak właściwego dokumentowania przeglądania danych podmiotów w systemach informatycznych. Niewykazanie związku przeglądania z wykonywaniem czynności służbowych (konkretnych spraw w systemach SSP i SeRCe).
4. Brak odzwierciedlenia uprawnień do systemów informatycznych w aplikacji Qasystemt.
5. Opóźnienie w przeprowadzeniu obowiązkowego szkolenia na platformie Atena2 w zakresie bezpieczeństwa teleinformatycznego.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości (w tym osoby odpowiedzialne) i uchybień opisano w treści dokumentu.

Ocena skontrolowanego przedmiotu kontroli – pozytywna z nieprawidłowościami.

Informacja o zgłoszonych zastrzeżeniach do projektu wystąpienia pokontrolnego
Naczelnik Urzędu Skarbowego w Złotowie nie wniósł zastrzeżeń do ustaleń kontroli zawartych w projekcie wystąpienia pokontrolnego.
Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania kontrolowanego urzędu
Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu zaleca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznać pracowników z ustaleniami niniejszej kontroli, ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1781) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz.U.E.L Nr 119, str. 1), w szczególności w zakresie zasady przetwarzania danych osobowych i zgodności przetwarzania z prawem.

2. Wykorzystywać systemy informatyczne wyłącznie do celów służbowych. Przypomnieć pracownikom zasady wynikające z Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu.
3. Zapewnić prawidłową realizację zadań w zakresie wydawania upoważnień (pełnomocnictw) oraz prowadzenia rejestru upoważnień/pełnomocnictw. Niezwłocznie odwoływać upoważnienia/pełnomocnictwa byłym pracownikom, z którymi ustał stosunek pracy. Rzetelnie dokonywać przeglądu aktualności wydanych upoważnień/pełnomocnictw. Bezzwłocznie po wydaniu upoważnienia lub pełnomocnictwa przekazywać jeden egzemplarz dokumentu (z datą odbioru i podpisem pracownika) do komórki kadr i administracji personalnej Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu.
4. Wdrożyć rozwiązania organizacyjne zapewniające rozliczalność przetwarzanych (przeglądanych) danych w systemach informatycznych.
5. Niezwłocznie aktualizować zakres nadanych uprawnień do systemów informatycznych po zmianie komórki organizacyjnej, stanowiska, zakresu obowiązków.
6. Prowadzić rzetelnie przeglądy uprawnień do systemów podległym pracownikom.
7. Wzmocnić nadzór nad czynnościami użytkowników w systemie. Właściwie dokumentować przeglądanie danych w systemach informatycznych.
8. Wykorzystywać system Qasystem do realizacji procesu zarządzania uprawnieniami do systemów informatycznych. Dokonać przeglądu uprawnień wprowadzonych do systemu Qasystem wszystkim pracownikom Urzędu Skarbowego w Złotowie i zaktualizować dane tam wykazane.
9. Zintensyfikować nadzór nad realizacją obowiązkowych szkoleń przez podległych pracowników.
10. Przeprowadzić kontrolę funkcjonalną w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w terminie 9 miesięcy od dnia udzielenia informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oraz zobowiązuje Naczelnika Urzędu do przekazania informacji o rezultatach wdrożenia zaleceń pokontrolnych.

Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości

-

Pouczenie

Stosownie do przepisu art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Termin złożenia informacji

W przypadku stwierdzonych uchybień bądź nieprawidłowości w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego należy poinformować Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków

lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, uchybień.

PODPIS DYREKTORA IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ

Dyrektor
Izby Administracji Skarbowej
w Poznaniu

Marek Pospieski
(podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym)

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Korespondencję otrzymują

1. Adresat - elektronicznie
2. aa

Do wiadomości – wyłącznie drogą elektroniczną

1. Z-ca DIAS – Adam Barciszewski
2. Z-ca DIAS – Magdalena Graczyk
3. Z-ca DIAS – Dariusz Strugliński
4. Z-ca DIAS – Anna Urbaniak-Schneider
5. Wieloosobowe Stanowisko Ochrony Danych (IWD)
6. Dział Wsparcia Zarządzania (IWZ)